

Ewaluacja warsztatów - raport podsumowujący

dr Małgorzata Baran

Paweł Maranowski

Warszawa, grudzień 2017

Zrealizowano w ramach projektu
„Cybernauci – kompleksowy projekt
kształtowania bezpiecznych zachowań w sieci”
finansowanego przez Ministra Edukacji Narodowej

MINISTER
EDUKACJI
NARODOWEJ

Projekt prowadzi:

Partner Projektu:

Patronat honorowy:

Ministerstwo
Cyfryzacji

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

RZECZNIK PRAW DZIECKA
Marek Michałak

Sfinansowano ze środków:

MINISTER
EDUKACJI
NARODOWEJ

Spis treści

Podsumowanie	3
Rekomendacje	3
1. Metodologia badań	5
1. Badanie pierwsze.....	7
1.1. Opis badanej próby dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli	7
1.2. Badanie dzieci (szkoła podstawowa klasy 1 – 3)	8
1.3. Badanie dzieci (klasy 4 – 7 oraz klasy gimnazjalne).....	11
1.4. Badanie młodzieży ponadgimnazjalnej	16
1.5. Badanie rodziców	19
1.6. Badanie nauczycieli	22
1.7. Wywiady z uczestnikami warsztatów	25
2. Badanie drugie.....	26
1.1. Badanie ankietowe trenerów	26
3.1. Badanie fokusowe	30
3. Badanie trzecie	33
1. Odpowiedzi uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjów na ankietę poszkoleniową	33
2. Odpowiedzi uczniów szkół ponadgimnazjalnych	34
3. Odpowiedzi rodziców na ankietę poszkoleniową	35
4. Odpowiedzi nauczycieli na ankietę poszkoleniową	38
Spis wykresów	41
Spis tabel	44

Podsumowanie

Podsumowanie najważniejszych wyników badania:

1. Wyniki kolejnego badania ewaluacyjnego projektu „Cybernauci...” pokrywają się z wynikami poprzednich badań (pomimo zastosowania nowych narzędzi badawczych). Warsztaty zostały ocenione przez wszystkie kategorie uczestników bardzo wysoko (zarówno przez uczniów, nauczycieli i rodziców). Badani stwierdzili, że zajęcia były prowadzone w sposób interesujący i że dzięki udziałowi w nich ich poziom wiedzy w zakresie bezpiecznego Internetu wzrósł. Ponadto badani, zarówno dzieci, jak i rodzice i nauczyciele stwierdzili, że tego typu szkolenia są potrzebne również innym uczniom, rodzicom i nauczycielom.
2. W aktualnym badaniu zwrócono szczególną uwagę na kwestie dotyczące twórczego wykorzystania Internetu. Wszystkie badane kategorie uczestników warsztatów stwierdziły, że w trakcie zajęć pojawiały się elementy pozytywnego sposobu wykorzystania sieci Internetowej. Również trenerzy zadeklarowali, że w trakcie prowadzonych przez siebie zajęć starali się uwzględnić zarówno problemy związane z bezpiecznym korzystaniem z Internetu, jak i z twórczym wykorzystywaniem jego zasobów.
3. Trenerzy uczestniczący w badaniu pozytywnie wypowiedzieli się przede wszystkim na temat zaangażowania poszczególnych kategorii uczestników w trakcie warsztatów. Relatywnie najgorzej w aspekcie zaangażowania ocenili rodziców. Wynika to również ze złych doświadczeń organizacyjnych warsztatów z rodzicami – rodzice są bowiem tą kategorią uczestników, który najtrudniej zachęcić do udziału w spotkaniach.
4. Trenerzy również negatywnie ocenili wiedzę rodziców przychodzących do nich na warsztaty z zakresu bezpieczeństwa w sieci. Zdecydowanie bardziej pozytywnie trenerzy ocenili wiedzę uczniów i nieco gorzej nauczycieli.
5. Trenerzy w trakcie badania fokusowego zwrócili uwagę na elementy trwałości projektu. Po wielu odbytych przez nich szkoleniach najbardziej zainteresowani uczestnicy (przede wszystkim nauczyciele i rodzice) starają się utrzymać kontakt z trenerami, w celu uzyskania dodatkowych materiałów szkoleniowych, czy też pomocy w rozwiązywaniu konkretnych problemów związanych z bezpiecznym korzystaniem z Internetu.

Rekomendacje

Na podstawie wyników badania przedkłada się następujące rekomendacje:

1. Biorąc pod uwagę bardzo pozytywne oceny dotyczące prowadzonych warsztatów rekomendujemy utrzymanie tego poziomu.
2. W poprzednich badaniach ewaluacyjnych rekomendowano działania mające na celu pokazanie w większym stopniu pozytywnych aspektów Internetu i dobrych praktyk. Z

aktualnego badania wynika, że rekomendacja ta jest wdrażana. Proponujemy utrzymanie tego działania.

3. Należy utrzymać stosowane do tej pory elastyczne formułowanie scenariuszy zajęć i pozostawić trenerom większą wolność wyboru tematyki warsztatów. Trenerzy powinni nadal diagnozować tematykę na początku zajęć, a następnie dobierać odpowiedni temat do zapotrzebowanie grupy.
4. Podobnie, jak to wskazano w poprzednich raportach, należy przeprowadzać warsztaty w formie cyklicznej i bardziej powszechnej. Wynika to z tego, że badani deklarują potrzebę tego typu szkoleń również dla innych uczniów, rodziców i nauczycieli nieuczestniczących do tej pory w warsztatach.
5. Biorąc pod uwagę elastyczne podejście do tematyki zajęć rekomenduje się w przyszłych ewaluacjach zmianę sposobu mierzenia wiedzy uczestników warsztatów. Narzędzia powinny koncentrować się na praktykach i działaniach wyniesionych z zajęć. Jeżeli tematyka zajęć zależna jest od kontekstu w którym się odbywa i wiedzy uczestników szkoleń, to zestandaryzowane kwestionariusze poziomujące wiedzę nie będą trafnym sposobem pomiaru tej wiedzy.

1. Metodologia badań

Niniejszy raport prezentuje wyniki badań interim realizowanych w ramach projektu „Cybernauci - kompleksowy projekt kształtowania bezpiecznych zachowań w sieci”, realizowanego przez Fundację Nowoczesna Polska oraz Collegium Civitas.

Projekt jest finansowany przez Ministra Edukacji Narodowej ze środków zadania publicznego „Poprawa kompetencji pracowników szkoły, uczniów i ich rodziców w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni oraz reagowania na zagrożenia”.

Głównym celem badań był okresowy przegląd programu i metodyk oraz bieżąca ewaluacja działań warsztatowych prowadzonych podczas realizacji zadania publicznego w obszarze bezpieczeństwa w Internecie wśród społeczności szkolnej. Badanie jest trzecim badaniem interim spośród 4 zaplanowanych w harmonogramie projektu. Cykliczność i regularność badań interim służy monitorowaniu jakości prowadzonych warsztatów.

Raport przedstawia wyniki trzech badań:

Badania nr 1 zostało przeprowadzono techniką ankiety wypełnianej samodzielnie przez uczestników warsztatów. W badaniu wyróżniono pięć kategorii badanych:

1. Kategoria „Uczniowie szkoły podstawowej (klasy I – III);
2. Kategoria „Uczniowie szkoły podstawowej (klasy IV – VII) oraz gimnazjów (klasy II i III);
3. Kategoria „Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych”;
4. Kategoria „Rodzice”;
5. Kategoria „Nauczyciele”.

Dla każdej kategorii respondentów stworzono unikalne narzędzie badawcze – ankietę złożoną w większości z pytań standaryzowanych (zamkniętych).

Nowością zastosowaną w aktualnych badaniach ilościowych jest pytanie dotyczące pozytywnych stron Internetu. Pytanie o pozytywne strony Internetu związane jest z jednym z głównych celów warsztatów, zgodnie z którym należy również pokazać jak szanse i możliwości rozwoju daje Internet młodym ludziom.

Badanie nr 1 przeprowadzono w terminie od czerwca do grudnia 2017 r. Ankietę dystrybuowano drogą mailową do szkół w których prowadzone były warsztaty. Uzyskano łącznie 533 wypełnionych ankiet (zarówno pełnych, jak i częściowo wypełnionych)¹.

Badanie nr 2 zostało zrealizowane dwoma technikami badawczymi:

1. Techniką ankiety wypełnianie przez badanych osobiście;

---

¹ Ankiety wypełnione częściowo również uwzględniono w analizie.

2. Technika zogniskowanego wywiadu jakościowego na próbie 12 trenerów (tzw. FGI – Focus Group Interview).

Celem badania ankietowego była ocena trzech aspektów warsztatów z perspektywy trenerów:

1. Zainteresowania każdej z grup docelowych tematyką warsztatów;
2. Zaangażowania każdej z grup docelowych w trakcie zajęć;
3. Zachowania proporcji pomiędzy problematyką bezpieczeństwa w Internecie a twórczym wykorzystaniem Internetu.

Celem badania fokusowego (FGI) była odpowiedź na następujące pytania badawcze:

1. Czy projekt „Cybernauci” jest adekwatny do potrzeb grup docelowych?
2. Jakie są mocne strony projektu, a jakie słabe?
3. Jaka jest przewidywana trwałość projektu?

Badanie ankietowe jak i badanie jakościowe przeprowadzono w dniu 25 listopada.

Badanie nr 3 zostało przeprowadzone techniką ankiety wypełnianej samodzielnie przez uczestników warsztatów. W odróżnieniu od badania nr 1 ankietę tę badani wypełniali zaraz po przeprowadzeniu warsztatów. Za dystrybucję ankiet i późniejsze ich zakodowanie w przygotowanym wcześniej internetowym formularzu odpowiedzialni byli trenerzy. Łącznie uzyskano 12 593 ankiety².

Badanie nr 3 zostało przeprowadzone w okresie od lipca do listopada 2017 r.

---

² Część ankiet zawierała braki danych i nie uwzględniono ich w analizie.

1. Badanie pierwsze

1.1. Opis badanej próby dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli

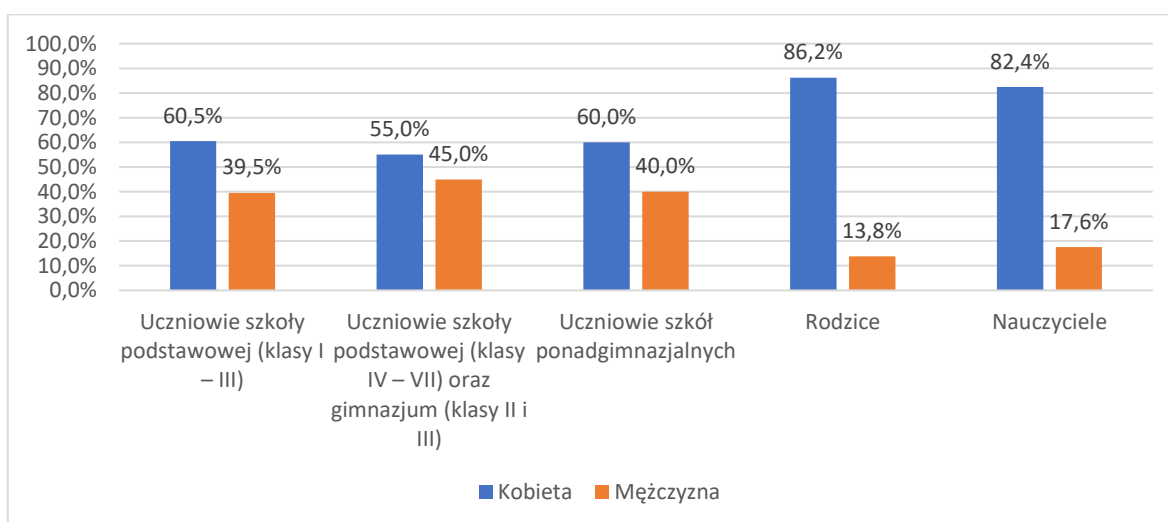
W badaniu ilościowym wzięło udział 553 respondentów ze wszystkich badanych kategorii. W Tabeli 1 przedstawiono rozkład liczebności respondentów z uwzględnieniem wszystkich analizowanych grup. Najwięcej w badaniu wzięło udział uczniów szkół podstawowych (kl. 4 – 7) oraz gimnazjum najmniej zaś, bo tylko 25 osób, wzięło udział uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Największą badaną grupę ze wszystkich badanych stanowili uczniowie – było to 448 osób.

Tabela 1. Kategorie badanych respondentów

Kategoria respondenta	Liczebność
Uczniowie szkoły podstawowej (klasy I – III)	86
Uczniowie szkoły podstawowej (klasy IV – VII) oraz gimnazjum (klasy II i III)	337
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	25
Rodzice	30
Nauczyciele	75
SUMA	553

Rozkład płci w zrealizowanej próbie wskazuje, że większość badanych respondentów stanowiły kobiety. Największe różnicę zaobserwowano wśród rodziców i nauczycieli – w przypadku tych dwóch grup zdecydowaną większość (ponad 80% respondentów) stanowiły kobiety. Rozkład płci z podziałem na poszczególne kategorie badanych zostały zaprezentowane na Wykres 1.

Wykres 1. Płeć respondentów z podziałem na kategorie badanych

Jeśli chodzi o województwa, z których pochodzą respondenci biorący udział w badaniu to najczęściej badanych pochodziło z województw: małopolskiego (23,6%) i lubelskiego (17,9%), a najmniej zaś z lubuskiego (0,2%) oraz świętokrzyskiego (0,4%). Rozkład respondentów z

poszczególnych województw przedstawia Wykres 3. Dodatkowo w Tabeli 2 przedstawiono łączny rozkład liczebności województwa oraz kategorii respondenta.

Wykres 2. Rozkład respondentów z poszczególnych województw. N = 535

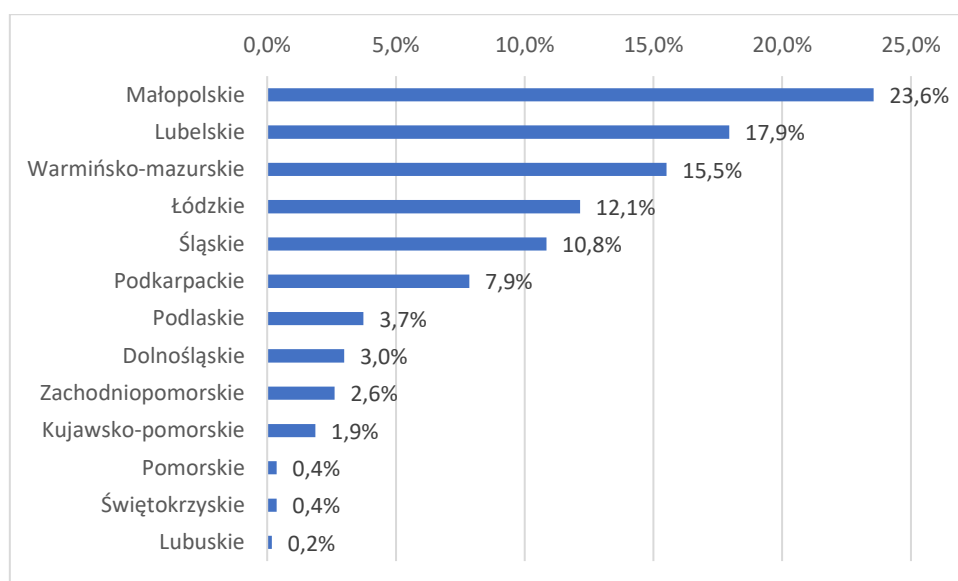

Tabela 2. Województwo zamieszkania z podziałem na kategorie badanych (Liczebności)

Województwo	Uczniowie szkoły podstawowej (klasy I – III)	Uczniowie szkoły podstawowej (klasy IV – VII) oraz gimnazjum (klasy II i III)	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	Rodzice	Nauczyciele
Dolnośląskie	0	15	0	0	1
Kujawsko-pomorskie	0	0	5	0	5
Lubelskie	26	46	0	13	11
Lubuskie	0	0	0	1	0
Łódzkie	2	50	0	6	7
Małopolskie	17	85	0	1	23
Podkarpackie	0	39	0	0	3
Podlaskie	0	0	20	0	0
Pomorskie	0	0	0	1	1
Śląskie	21	29	0	2	6
Świętokrzyskie	0	2	0	0	0
Warmińsko-mazurskie	20	43	0	6	14
Zachodniopomorskie	0	14	0	0	0

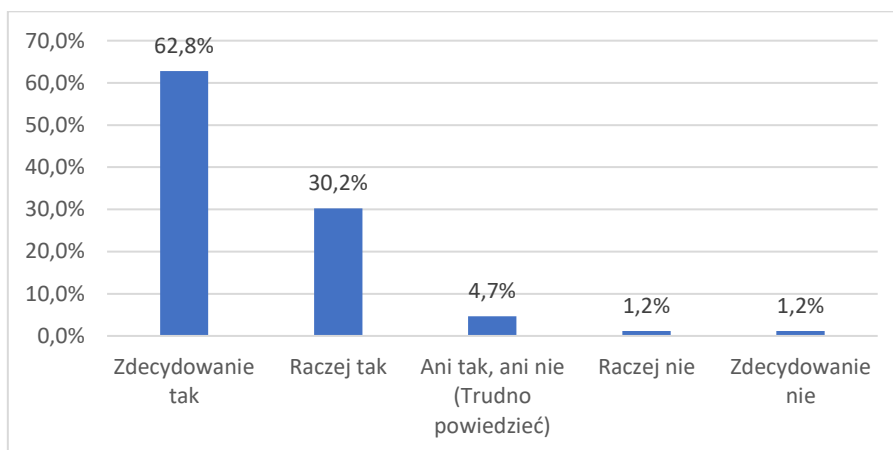
1.2. Badanie dzieci (szkoła podstawowa klasy 1 – 3)

Zdecydowana większość badanych dzieci ze szkół podstawowych (klasy 1 – 3) stwierdziła, że dzięki udziałowi w szkoleniu wie teraz więcej na temat bezpiecznego korzystania z Internetu (łącznie odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak” wskazało 93% badanych dzieci).

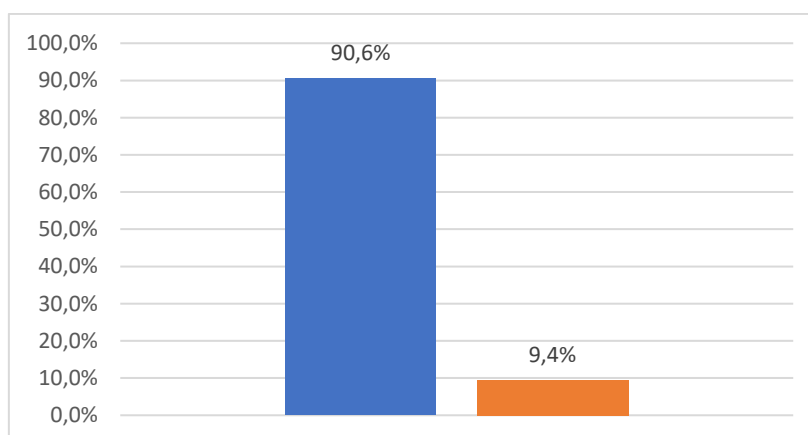
Tylko nieco ponad 2% badanych stwierdziło, że szkolenie nie zwiększyło ich wiedzy w zakresie bezpiecznego Internetu (por. Wykres 3). Badane dzieci z klas 1-3 były bardziej przekonane, że szkolenia dostarczyły im nową wiedzę, niż uczniowie tego samego rodzaju szkoły (klasy 4 – 7) oraz gimnazjalnych, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz rodzice. Tylko nauczyciele ocenili lepiej szkolenia pod względem zwiększenia poziomu wiedzy.³

Wykres 3. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Powiedz mi proszę, czy dzięki szkoleniu wiesz teraz więcej na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 86

Badanym dzieciom zadano tylko jedno pytanie dotyczące wiedzy i miało ono charakter przede wszystkim deklaracyjny. Taka decyzja podyktowana było o wiele krótszym formularzem ankiety skierowanym do najmłodszych – dzieci zwykle szybciej rezygnują z wypełniania ankiety, jeśli jest ona dla nich za długa i mają problemy z ankietami, w których zamieszczono przejścia (filtry) do innych pytań. Na pytanie o to, czy rozumieją pojęcie „zachowanie prywatności w Internecie” niemal wszystkie badane dzieci klas 1 – 3 szkoły podstawowej odpowiedziały, że tak (90,6%) – por. Wykres 4).

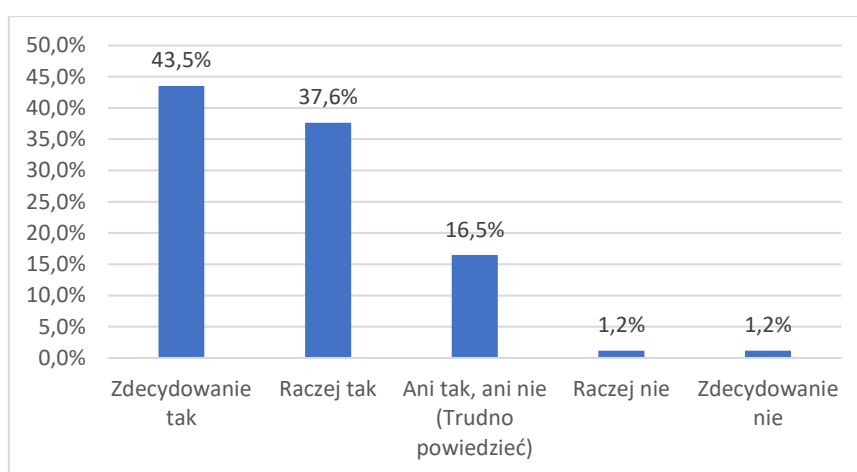
Wykres 4. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy rozumiesz takie pojęcie jak <<zachowanie prywatności w Internecie>>?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 85

³ Porównując ze sobą wyniki dotyczące zwiększenia wiedzy w wyniku szkolenia należy mieć na uwadze, że pytanie to nie było zadawane tak samo. Na przykład dzieciom młodszych klas zadano to pytanie w uproszczonej, bardziej zrozumiałej dla nich formie.

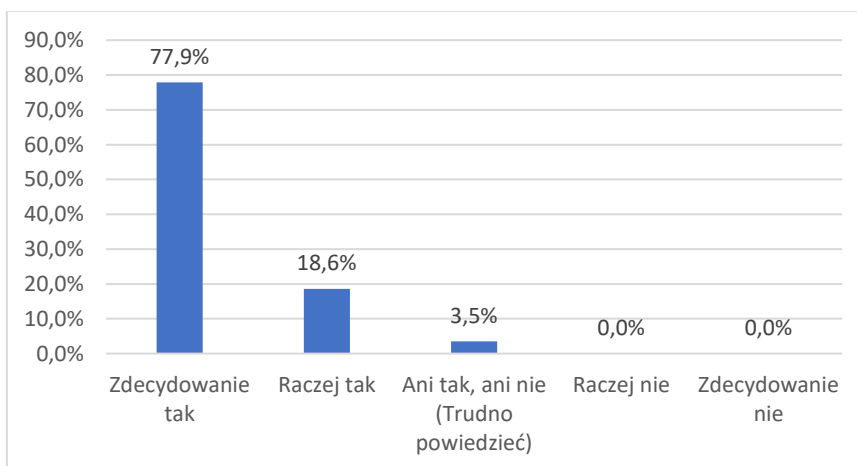
Udział w szkoleniu nie tylko przyczynił do zwiększenia wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie, ale również zdaniem najmłodszych badanych ich poczucie bezpieczeństwa w Internecie wzrosło – takiego zdania jest 81,1% badanych. Tylko 16,5% dzieci stwierdziło, że jest im trudno powiedzieć czy szkolenie zwiększyło poczucie bezpieczeństwa, a ledwie 2,2% było zdania, że szkolenie nie odniosło żadnego skutku (por. Wykres 5). Młodsze dzieci ponownie czują się dzięki udziałowi w szkoleniu bardziej bezpieczne niż koleżanki i koledzy ze starszych klas (4-7 i gimnazjum), ale ich poczucie bezpieczeństwa jest nieco niższe niż młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych.

Wykres 5. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy Twoim zdaniem dzięki szkoleniu czujesz się teraz w Internecie bezpieczniej?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 85

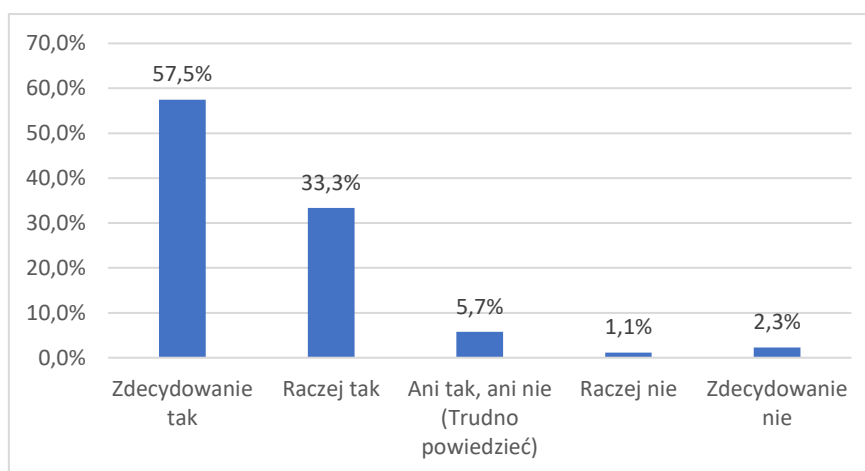
Ważnym aspektem oprócz wiedzy i poczucia i bezpieczeństwa była również ocena sposobu prowadzenia zajęć. Ocena ta wśród najmłodszych respondentów była bardzo wysoka – niemal wszyscy badani stwierdzili, że zajęcia prowadzone były w interesujący sposób (96,5%). Rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę zajęć w aspekcie sposobu ich prowadzenia przedstawia Wykres 6.

Wykres 6. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważasz, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 86

Jak wspomniano w rozdziale dotyczącym metodologii badania istotnym elementem diagnozy była kwestia czy w trakcie szkolenia pojawia się problematyka pozytywnych aspektów wykorzystania Internetu. Znowu, podobnie jak w poprzednich pytaniach, większość badanych dzieci klas 1 – 3 stwierdziła, że taka tematyka się pojawiła (96,5%) – nie odnotowano ani jednej odpowiedzi negatywnej, jedynie 3,5% respondentów stwierdziło, że trudno im jest stwierdzić, czy taka tematyka faktycznie była na zajęciach (por. Wykres 7). Dzieci z najmłodszych klas częściej deklarowały pojawianie się również pozytywnych sposobów wykorzystania Internetu, niż dzieci z klas 4 – 7 (oraz gimnazjum), młodzież ze szkół ponadpodstawowych, rodzice oraz nauczyciele - w przypadku tych ostatnich warto porównać rozkłady odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak” (por. Wykres 34).

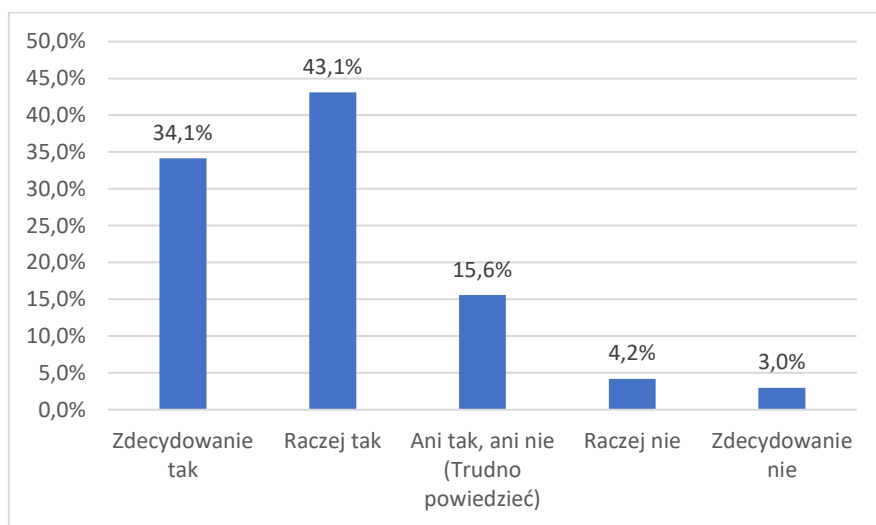
Wykres 7. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznałeś/poznałaś pozytywne sposoby wykorzystania Internetu?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 87

1.3. Badanie dzieci (klasy 4 – 7 oraz klasy gimnazjalne)

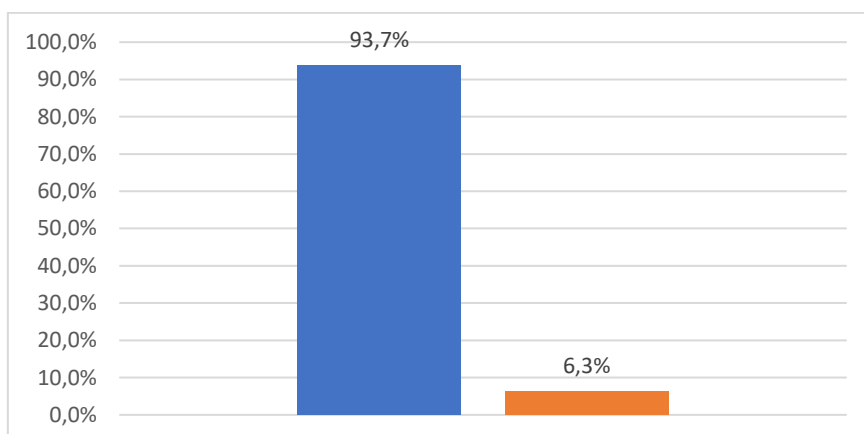
Ankieta skierowana do starszych dzieci ze szkół podstawowych (klasy 4 -7) oraz gimnazjalnych była bardziej rozbudowana, niż tak kierowania do najmłodszych respondentów. Podobnie jak w przypadku wszystkich pozostałych kategorii badanych, tak i tutaj dzieciom z klas 4 – 7 (oraz gimnazjalnych) zadano pytanie dotyczące deklaracyjnego zwiększenia poziomu wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z Internetu. Zdecydowana większość badanych, bo aż 77,2% stwierdziła, że ich poziom wiedzy jest wyższy po udziale w szkoleniu – warto jednak zauważyć, że odsetek odpowiedzi „Raczej tak” jest nieco wyższy niż „mocniejszych” deklaracji „Zdecydowanie tak” (por. Wykres 8).

Wykres 8. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Powiedz mi proszę, czy dzięki szkoleniu wiesz teraz więcej na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 334

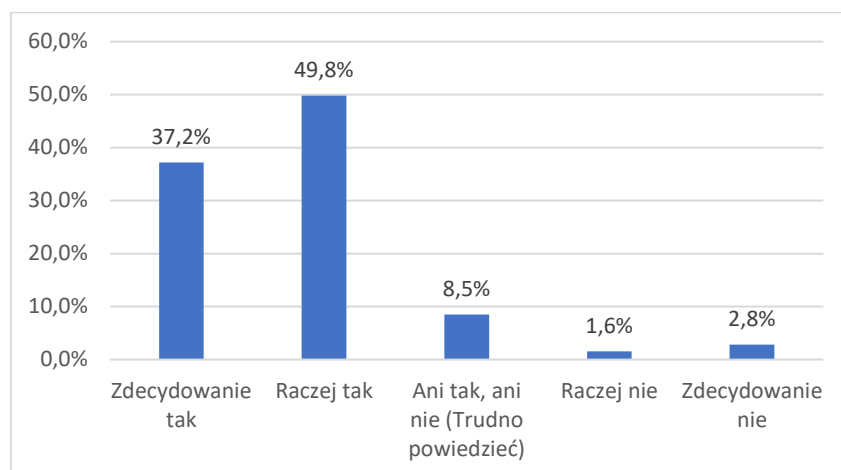
Zdecydowana większość badanych dzieci rozumie pojęcie „zachowanie prywatności w Internecie” (93,7%). Jedynie 6,3% badanych stwierdziło, że to pojęcie jest im nieznanie – Wykres 9.

Wykres 9. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy rozumiesz takie pojęcie jak <<zachowanie prywatności w Internecie>>?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 334

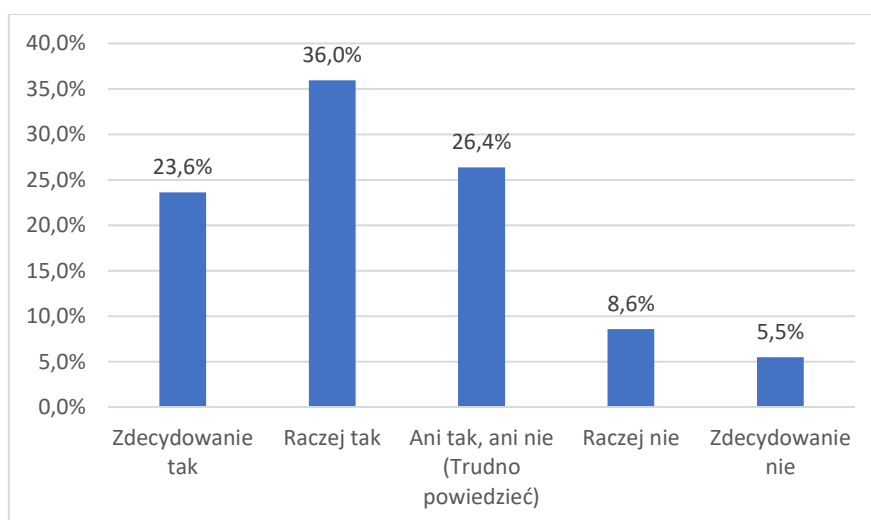
Respondenci, którzy zadeklarowali znajomość pojęcia „zachowanie prywatności w sieci” poproszeni zostali również o odpowiedź na pytanie, czy dzięki szkoleniu wiedzą teraz więcej na temat tego jak zachować prywatność w Internecie. Zdecydowana większość, bo aż 87% badanych dzieci klas 4 – 7 (oraz gimnazjalnych) stwierdziło, że szkolenie zwiększyło ich wiedzę w tym zakresie – warto zauważyć, że deklaracji „Raczej tak” jest nieco więcej niż „Zdecydowanie tak”.

Wykres 10. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Jeśli tak, to czy dzięki szkoleniu wiesz teraz więcej na temat tego jak zachować prywatność w Internecie?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 317

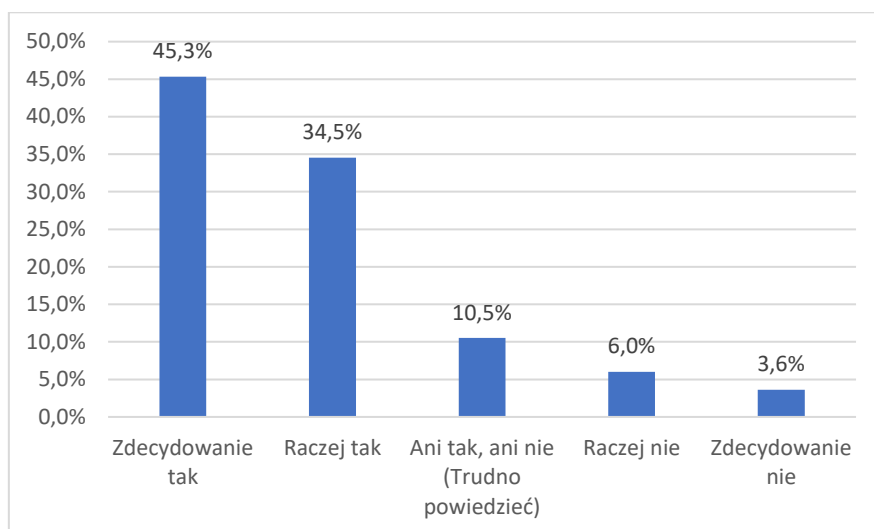
Podobnie jak pozostali uczniowie, tak i dzieci z klas 4 – 7 (oraz gimnazjalnych) stwierdzili w zdecydowanej większości, że dzięki udziałowi w szkoleniu czują się bezpieczniej. Rozkład odpowiedzi na to pytanie został przedstawiony na Wykres 11.

Wykres 11. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy Twoim zdaniem dzięki szkoleniu czujesz się teraz w Internecie bezpieczniej?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 292

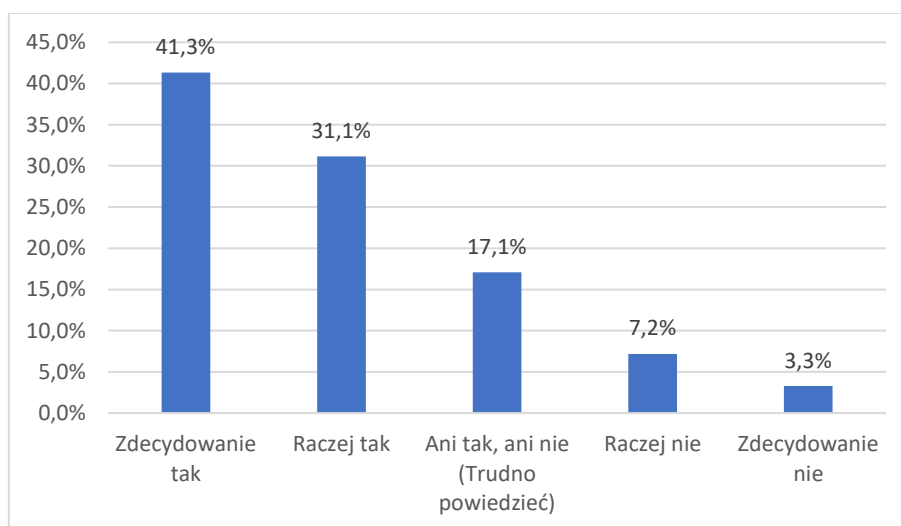
Podobnie jak w innych pytaniach, tak i w przypadku oceny prowadzonych zajęć badani uczniowie stwierdzili, że były one interesujące (niemal 80% wskazań). Jedynie 9,6% badanych dzieci stwierdziło, że nie były one interesujące – por. Wykres 12.

Wykres 12. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważasz, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 333

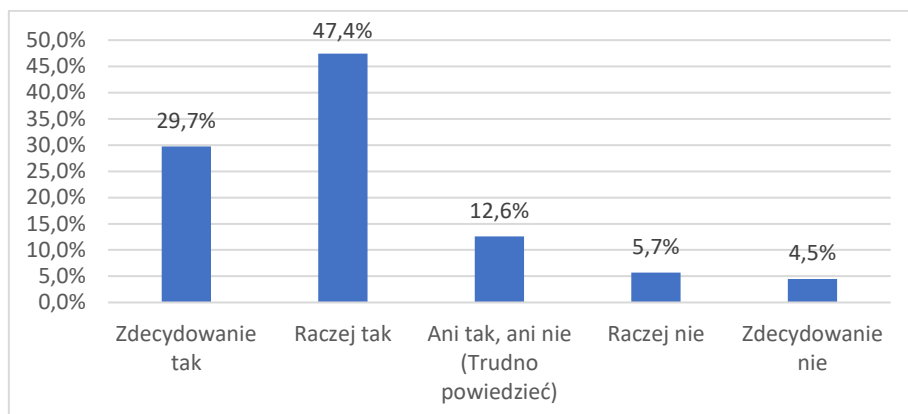
Równie dużo badanych, bo aż 72,4% (łącznie odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak”) stwierdziło, że warsztaty w których uczestniczyli są potrzebne również pozostałym ich rówieśnikom. Jedynie 10,5% (łącznie odpowiedzi „Raczej nie” oraz „Zdecydowanie nie”) uczniów uczestniczących w warsztatach zadeklarowało brak potrzeby tego typu szkoleń dla ich koleżanek i kolegów. Rozkład odpowiedzi na to pytanie został przedstawiony na Wykres 13.

Wykres 13. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważasz, że tego typu szkolenia są potrzebne Twoim rówieśnikom?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 334

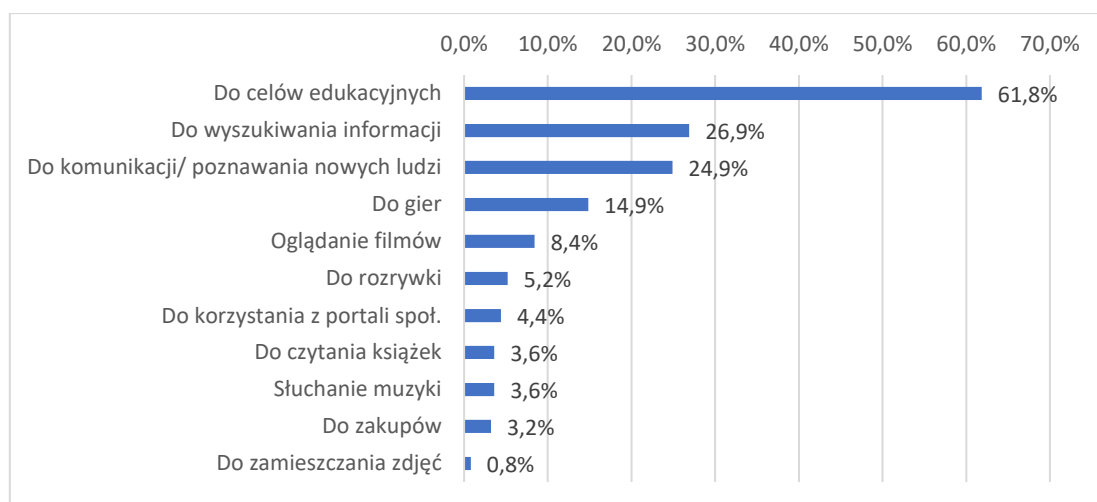
Pytanie o pozytywne sposoby wykorzystania Internetu pojawiło się również i w tej kategorii badanych. Podobnie, jak w pozostałych badanych grupach, tak i tutaj dzieci stwierdziły, że temat pozytywnych sposobów wykorzystania Internetu pojawił się w trakcie warsztatów (77,1% - łącznie odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak”) - Wykres 14.

Wykres 14. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznałeś/poznałaś pozytywne sposoby wykorzystania Internetu?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 333

Pytanie o pozytywne sposoby wykorzystania Internetu zostało pogłębione i respondenci zostali w tym celu poproszeni o napisanie w jaki sposób można pozytywnie wykorzystywać Internet w swoim życiu. Nieustrukturalizowane odpowiedzi respondentów zostały zakodowane w powtarzające się kategorie odpowiedzi. Najczęściej uczniowie deklarowali, że Internet służy im do celów edukacyjnych, np. jako pomoc w odrabianiu prac domowych, do oglądania filmów edukacyjnych i weryfikowania poprawności rozwiązywanych zadań (61,8%). Co czwarty badanych uczeń stwierdził, że Internet służy mu do wyszukiwania informacji (np. o pogodzie, o bieżących wydarzeniach), jak i do kontaktów ze znajomymi. Zdecydowanie rzadziej jako pozytywnych sposób wykorzystania Internetu uczniowie deklarowali zakupy, umieszczanie zdjęć, czy też słuchanie muzyki. Rozkład zakodowanych odpowiedzi przedstawia Wykres 15.

Wykres 15. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Napisz krótko w jaki sposób można pozytywnie wykorzystywać Internet w swoim życiu.”⁴ (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne)

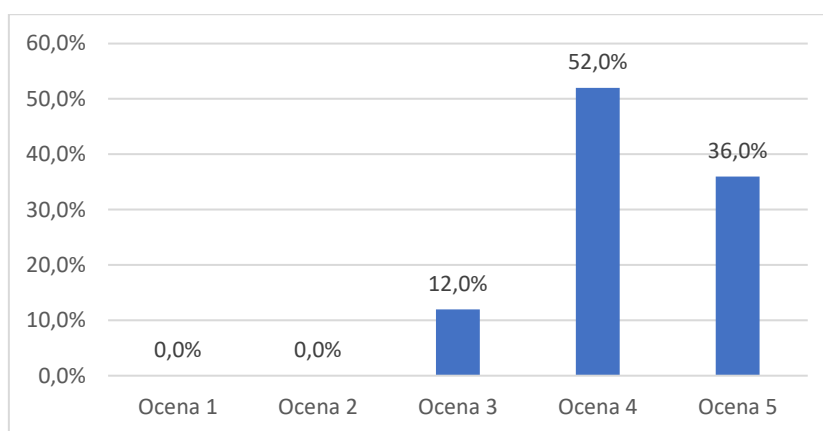

⁴ Odpowiedzi respondentów zostały zakodowane wielokrotnie – odpowiedzi nie sumują się do 100%.

1.4. Badanie młodzieży ponadgimnazjalnej

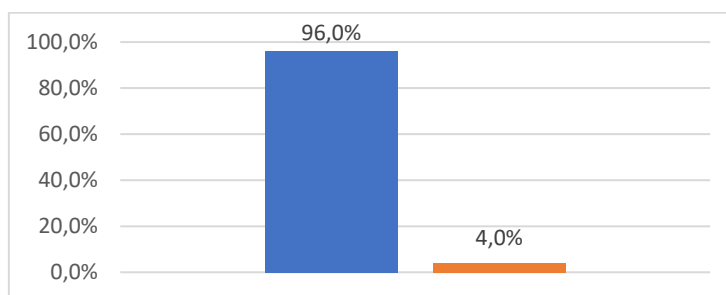
Podobne pytania - jak w przypadku dzieci ze szkół podstawowych (klasy 4 – 7 oraz gimnazjalne) - zadano również młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych.⁵ W pierwszej kolejności zostali oni zapytani o ocenę tego, czy zaobserwowali u siebie zwiększenie wiedzy w zakresie problematyki bezpieczeństwa w Internecie. Zdecydowana większość badanych, bo aż 88% badanych (łącznie oceny 4 i 5) stwierdziło wysokie zwiększenie wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie. Warto zauważyć, że nie zaobserwowano ani jednej niskiej oceny (1 i 2) - Wykres 16.

Wykres 16. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Posługując się skalą 5-cio stopniową (podobną do tej, którą stosują nauczyciele w szkole) oceń na ile udział w szkoleniu przyczynił się do zwiększenia Twojej wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 25

Zdecydowana większość badanej młodzieży rozumie pojęcie „zachowanie prywatności w Internecie” (96%). Jedynie 4% badanych stwierdziło, że to pojęcie jest im nieznane. Rozkład odpowiedzi na pytanie przedstawia Wykres 17.

Wykres 17. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy rozumiesz pojęcie „zachowanie prywatności w Internecie?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 19

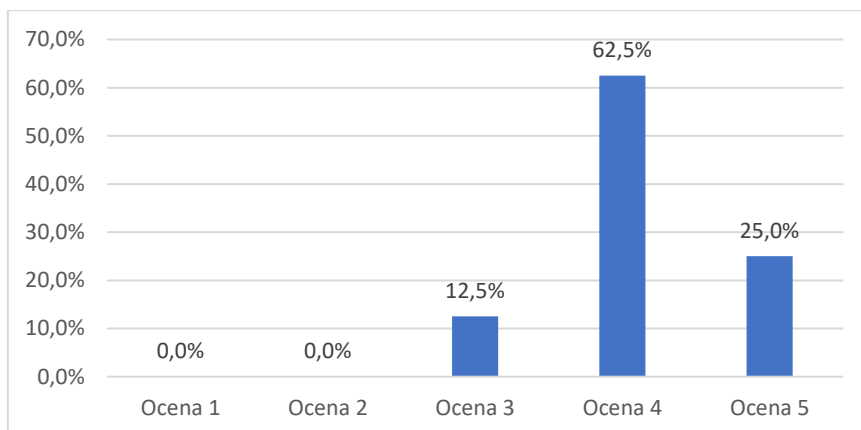
Badana młodzież, która zadeklarowała znajomość pojęcia „zachowanie prywatności w sieci” poproszona została również o odpowiedź na pytanie, czy dzięki szkoleniu wie teraz więcej na temat tego jak zachować prywatność w Internecie. Zdecydowana większość, bo aż 91,6%

⁵ Inaczej niż w przypadku młodszych uczniów w badaniu tej grupy, jak i rodziców i nauczycieli, posłużono w niektórych pytaniach innym rodzajem skali (nadal jest ona pięciostopniowa).

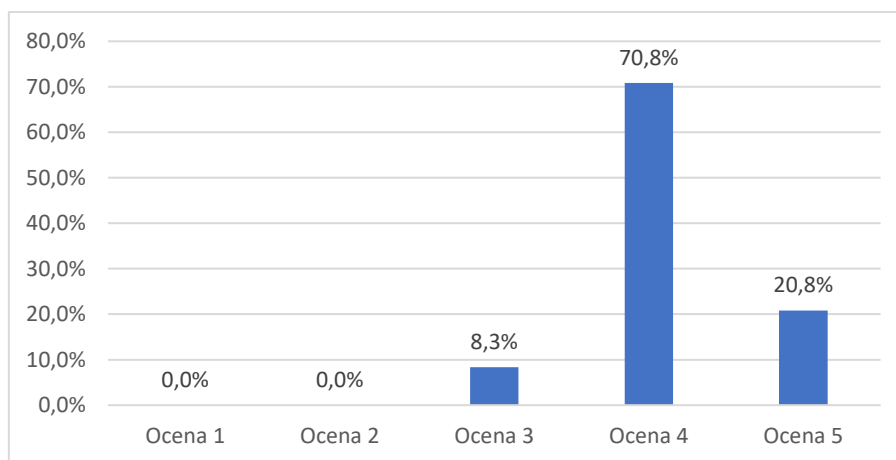
badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych stwierdziło, że szkolenie zwiększyło ich wiedzę w tym zakresie (por. Wykres 18).

Wykres 18. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Jeśli tak, to posługując się ponownie tą samą skalą co wcześniej, oceń na ile udział w szkoleniu przyczynił do zwiększenia Twojej wiedzy w zakresie zachowania prywatności w Internecie?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 24

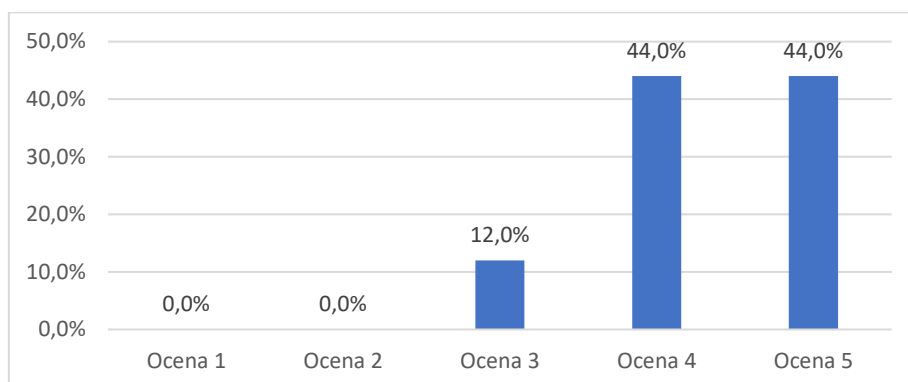
Młodzież szkół ponadgimnazjalnych stwierdziła w zdecydowanej większości (podobnie jak pozostali respondenci), że dzięki udziałowi w szkoleniu czują się bezpieczniej (91,6% - łącznie oceny 4 i 5). Rozkład odpowiedzi na to pytanie został przedstawiony na Wykres 19.

Wykres 19. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Posługując się ponownie tą samą skalą, ocen proszę na ile dzięki udziałowi w szkoleniu czujesz się bezpieczniejszy/bezpieczniejsza korzystając z Internetu?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 24

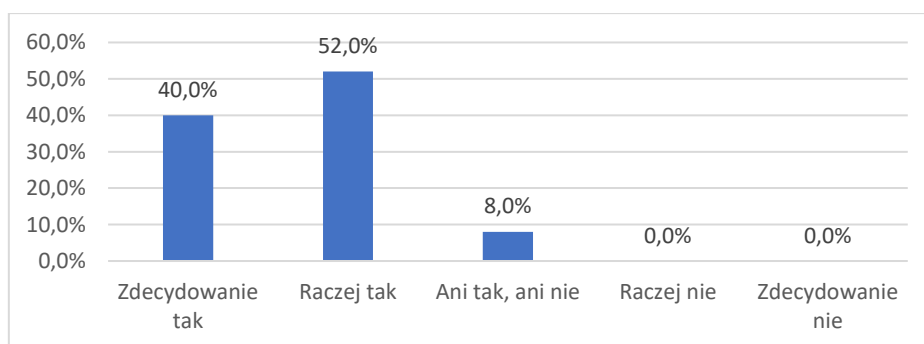
Równie dużo badanej młodzieży, bo aż 88,4% (łącznie oceny 4 i 5) stwierdziło, że tego typu warsztaty są potrzebne również pozostałym ich rówieśnikom. Nie zaobserwowano natomiast ani jednej oceny negatywnej (oceny 1 i 2) – jedynie 12% badanych wybrało odpowiedź środkową, tj. 3.

Wykres 20. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Ostatni raz posługując się tą samą skalą od 1 do 5, powiedz proszę jak bardzo uważasz, że tego typu szkolenia są potrzebne innym Twoim rówieśnikom?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 25

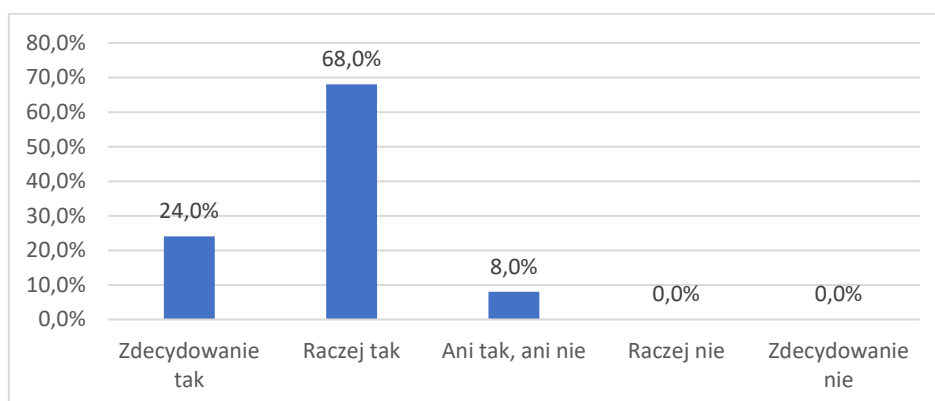
Podobnie jak w innych pytaniach, tak i w przypadku oceny prowadzonych zajęć badana młodzież stwierdziła, że były one przede wszystkim bardzo interesujące (92% - łącznie odpowiedzi „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak”). Jedynie 8% badanych stwierdziło, że były one ani interesujące, ani nieinteresujące – por. Wykres 21). Nie zaobserwowano również ani jednej oceny negatywnej.

Wykres 21. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważasz, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 25

Podobnie, jak w pozostałych badanych grupach, tak i tutaj badana młodzież ponadgimnazjalna stwierdziła, że temat pozytywnych sposobów wykorzystania Internetu pojawił się w trakcie warsztatów (92% - łącznie odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak”) - Wykres 22.

Wykres 22. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznałeś/poznałaś pozytywne sposoby wykorzystania Internetu w Twoim codziennym życiu?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 25

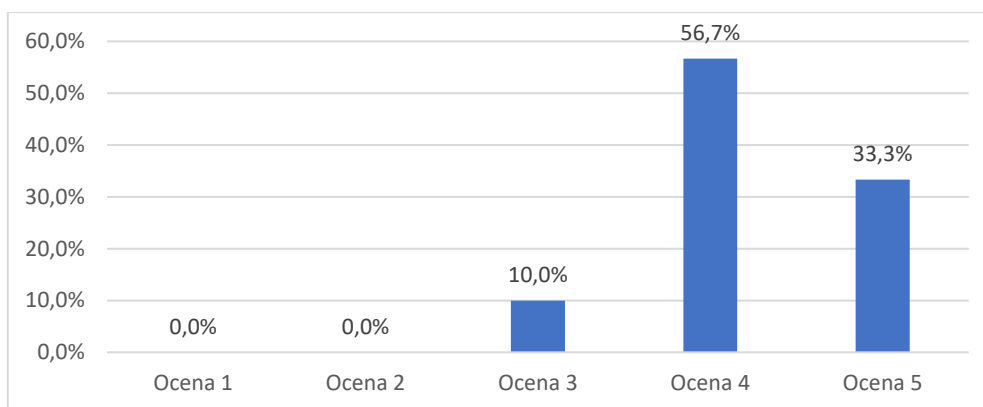

Ze względu na niewielką liczebność analizowanej tutaj kategorii młodzieży, zrezygnowano z ilościowej reprezentacji przykładów pozytywnych sposobów korzystania z Internetu. Młodzież wskazywała najczęściej, że wykorzystuje Internet „do nauki” oraz do „szukania informacji”. Sporadycznie pojawiały się również odpowiedzi dotyczące gier i kontaktu ze znajomymi.

1.5. Badanie rodziców

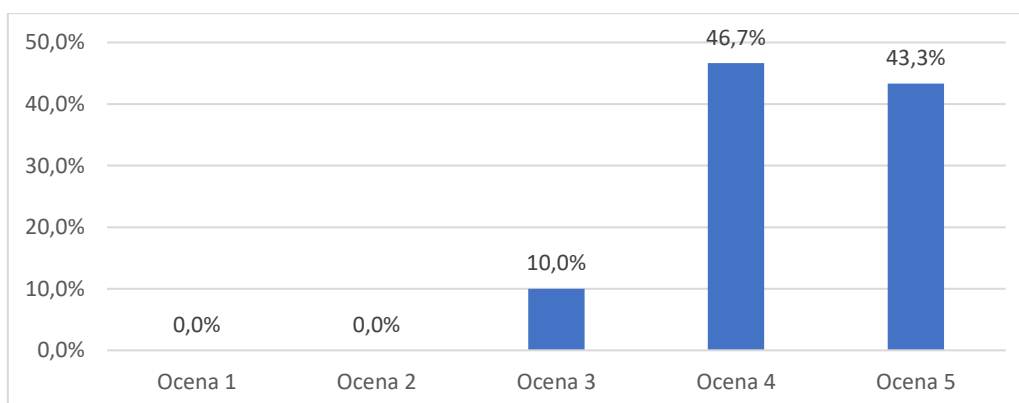
Badani rodzice w pierwszej kolejności zostali poproszeni o ocenę tego, czy zaobserwowali u siebie zwiększenie wiedzy w zakresie problematyki bezpieczeństwa w Internecie. Zdecydowana większość badanych, bo 90% badanych (łącznie oceny 4 i 5) stwierdziło wysokie zwiększenie wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie. Warto zauważyć, że nie zaobserwowano ani jednej niskiej oceny (1 i 2), a tylko 10% badanych rodziców wybrało ocenę 3 - Wykres 23.

Wykres 23. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Posługując się skalą 5-cio stopniową proszę ocenić na ile udział w szkoleniu przyczynił się do zwiększenia Pana/Pani wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie?” (rodzice) N = 30

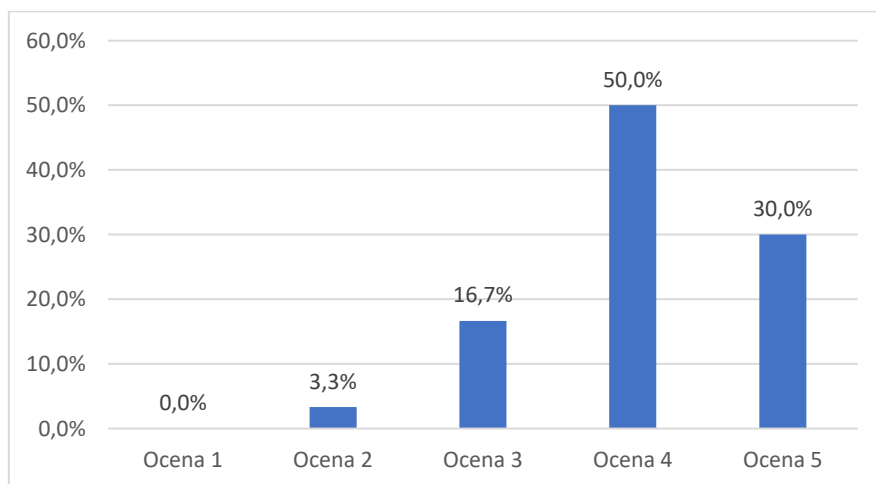
Badani rodzice zostali również poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy dzięki szkoleniu wiedzą teraz więcej na temat tego jak zachować prywatność w Internecie. Zdecydowana większość, bo aż 90% (łącznie oceny 4 i 5) rodziców stwierdziło, że szkolenie zwiększyło ich wiedzę w tym zakresie. Jedyni 10% badanych rodziców wybrało ocenę 3 (por. Wykres 24).

Wykres 24. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Posługując się ponownie tą samą skalą co wcześniej, proszę ocenić na ile udział w szkoleniu przyczynił do zwiększenia Pana/Pani wiedzy w zakresie zachowania prywatności w Internecie?” (rodzice) N = 30

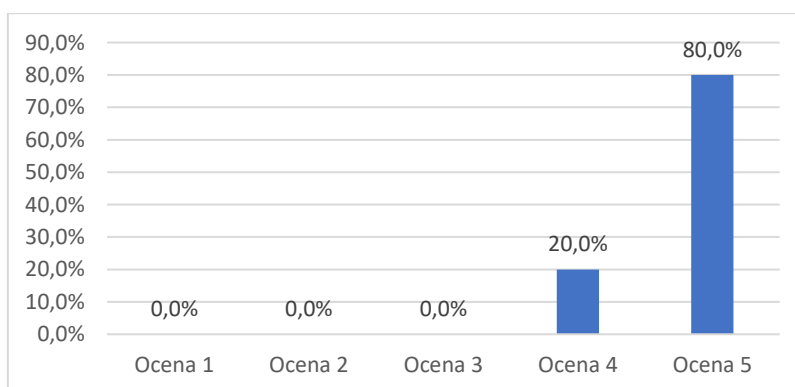
Inaczej niż dzieci i młodzież, rodzice zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie nie o to, czy dzięki szkoleniu czują się oni bezpieczniej korzystając z Internetu, ale czy szkolenie wpłynęło na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa o swoje dzieci. Na tak zadane pytanie zdecydowana większość badanych rodziców wybrała najwyższe oceny na skali (80% - łącznie oceny 4 i 5). Tylko 3,3% badanych rodziców wybrała ocenę poniżej środka skali jaką jest 2 - Wykres 25.

Wykres 25. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Posługując się ponownie tą samą skalą, proszę ocenić na ile dzięki udziałowi w szkoleniu czuje się Pan/Pani bezpieczniejszy/bezpieczniejsza o swoje dzieci?” (rodzice) N = 30

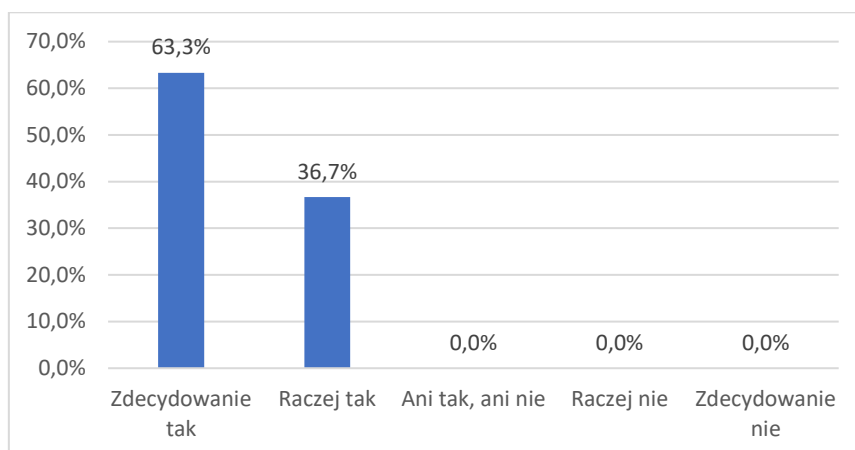
Wszyscy badani rodzice (łącznie oceny 4 i 5) stwierdzili, że tego typu warsztaty są potrzebne również pozostałym rodzicom. Rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawia Wykres 26.

Wykres 26. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Ostatni raz posługując się tą samą skalą od 1 do 5, proszę powiedzieć jak bardzo uważa Pan/Pani, że tego typu szkolenia są potrzebne innym rodzicom?” (rodzice) N = 30

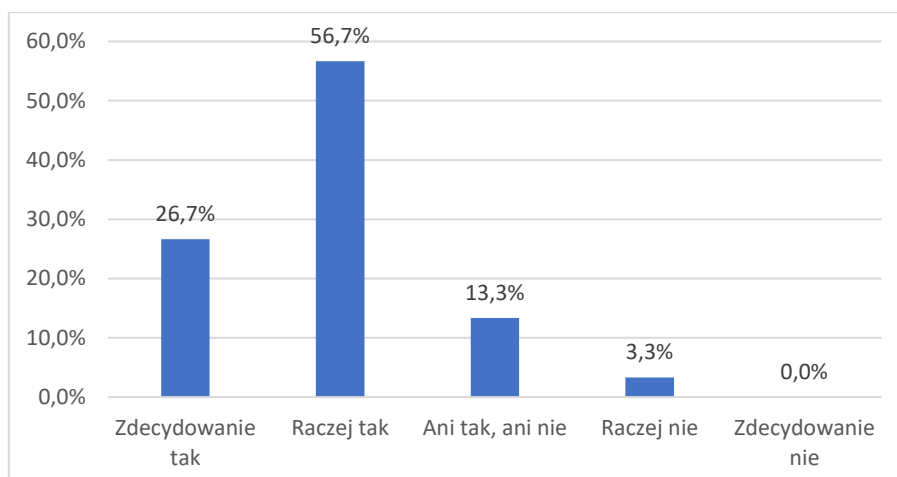
Poziom prowadzenia warsztatów zdaniem rodziców był bardzo wysoki. Wszyscy badani rodzice stwierdzili, że były one prowadzone w interesujący sposób – 63,3% stwierdziło, że były one zdecydowanie interesujące, a 36,7%, że raczej interesujące (por. Wykres 27).

Wykres 27. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważa Pan/Pani, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (rodzice) N = 30

Ponownie, jak również w innych analizowanych tutaj kategoria respondentów, rodzice stwierdzili, że temat pozytywnych sposobów wykorzystania Internetu pojawił się w trakcie warsztatów (83,4% - łącznie odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak”) - Wykres 28.

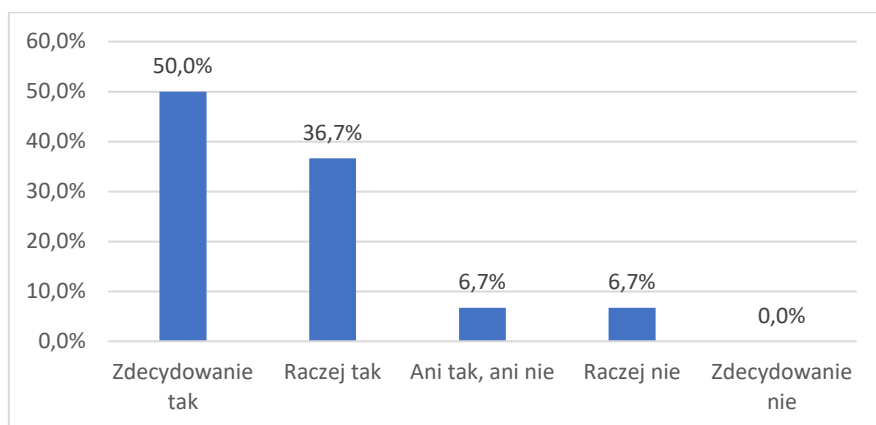
Wykres 28. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznał/poznała Pan/Pani pozytywne sposoby wykorzystania Internetu w Twoim codziennym życiu?” (rodzice) N = 30

Rodzice, podobnie jak inne kategorie badanych, stwierdzili, że pozytywną stroną Internetu jest przede wszystkim możliwość pogłębienia swojej wiedzy poprzez korzystanie ze stron i filmów edukacyjnych. Ponadto częściej niż inni badani stwierdzili, że pozytywną stroną Internetu jest możliwość wyszukiwania informacji na różne tematy (nie tylko edukacyjne).

Rodzice zostali zapytani dodatkowo o to, czy zamierają wykorzystać zdobytą wiedzę ze szkolenia w opiece na swoimi dziećmi lub podopiecznymi. Na tak postawione pytanie zdecydowana większość badanych rodziców uczestniczących w warsztatach odpowiedziała, że zamierza korzystać z tej wiedzy (86,7% - łącznie odpowiedzi „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak”) - Wykres 29.

Wykres 29. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy zamierza Pani/Pan wykorzystać wiedzę zdobytą w trakcie szkolenia w codziennej opiece nad swoim dzieckiem/podopiecznym?” (rodzice) N = 30

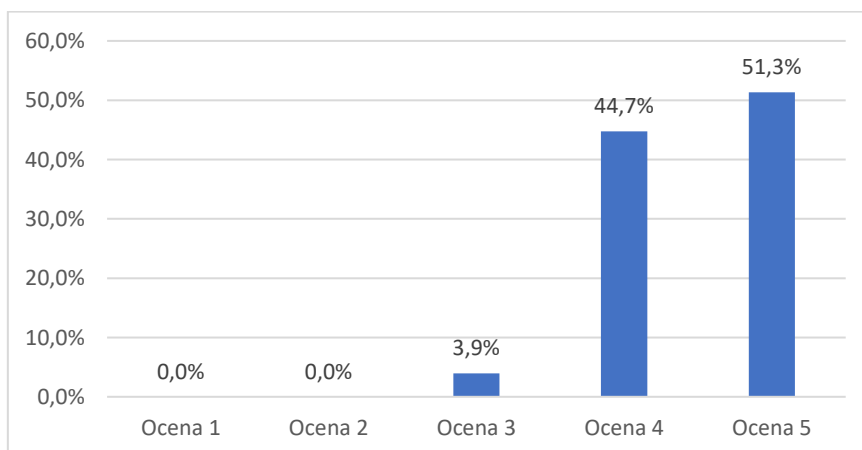

Dodatkowo rodziców zapytano „Jak zamierza Pan/Pani wykorzystać wiedzę z warsztatów w codziennej opiece nad swoim dzieckiem/podopiecznym?”. Zdecydowana większość rodziców stwierdziła, że dzięki szkoleniu znacznie bardziej kontrolować swoje dziecko, gdy korzysta z Internetu. W szczególności zaś rodzice zwrócili uwagę na aspekt zachowania swoich dzieci na portalach społecznościowych, przeglądania właściwych stron internetowych oraz czas spędzony przez dzieci w Internecie.

1.6. Badanie nauczycieli

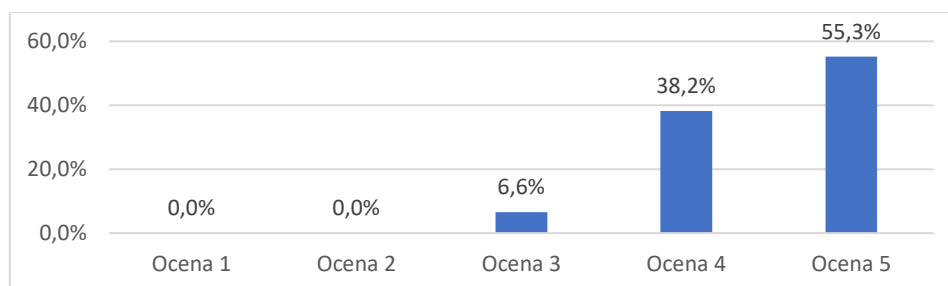
Ostatnią badaną kategorią w badaniu pierwszym są nauczyciele. Badani nauczyciele w pierwszej kolejności zostali zapytani o ocenę tego, czy udział w szkoleniu przyczynił się u nich do zwiększenia wiedzy w zakresie problematyki bezpieczeństwa w Internecie. Zdecydowana większość badanych, bo aż 96% badanych (łącznie oceny 4 i 5) stwierdziło wysokie zwiększenie wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie. Warto zauważyć, że nie zaobserwowano ani jednej niskiej oceny (1 i 2), a tylko 3,9% badanych rodziców wybrało ocenę 3 - Wykres 30.

Wykres 30. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Posługując się skalą 5-cio stopniową proszę ocenić na ile udział w szkoleniu przyczynił się do zwiększenia Pana/Pani wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie?” (nauczyciele) N = 76

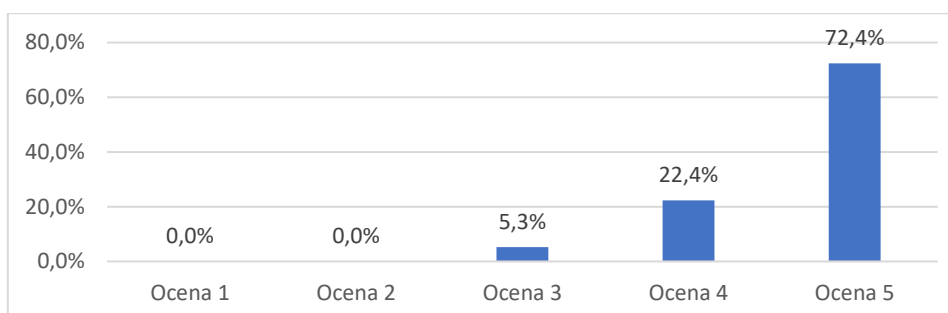
Badani nauczyciele zostali również poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy dzięki szkoleniu wiedzą teraz więcej na temat tego jak zachować prywatność w Internecie. Zdecydowana większość, bo aż 93,5% (łącznie oceny 4 i 5) nauczycieli stwierdziło, że szkolenie zwiększyło ich wiedzę w tym zakresie. Jedyni 6,6% badanych nauczycieli wybrało ocenę 3 (por. Wykres 31).

Wykres 31. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Posługując się ponownie tą samą skalą co wcześniej, proszę ocenić na ile udział w szkoleniu przyczynił do zwiększenia Pana/Pani wiedzy w zakresie zachowania prywatności w Internecie?” (nauczyciele) N = 76

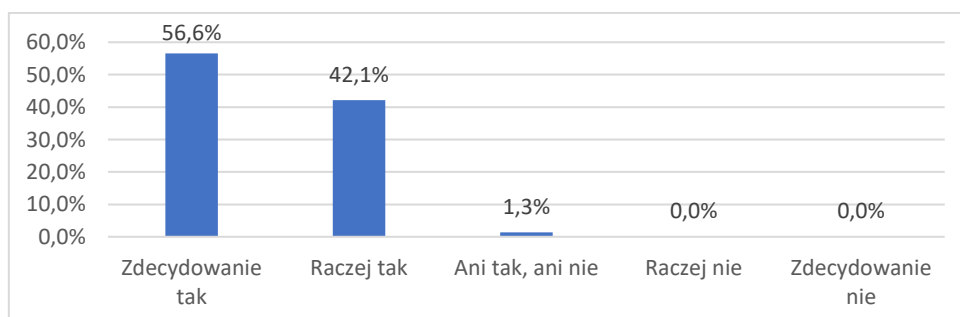
Zdecydowana większość nauczycieli (94,8% - łącznie oceny 4 i 5) stwierdziła, że tego typu warsztaty są potrzebne również pozostałym nauczycielom nieuczestniczącym w warsztatach tego typu. Rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawia Wykres 32.

Wykres 32. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Ostatni raz posługując się tą samą skalą od 1 do 5, proszę powiedzieć jak bardzo uważa Pan/Pani, że tego typu szkolenia są potrzebne innym nauczycielom?” (nauczyciele) N = 76

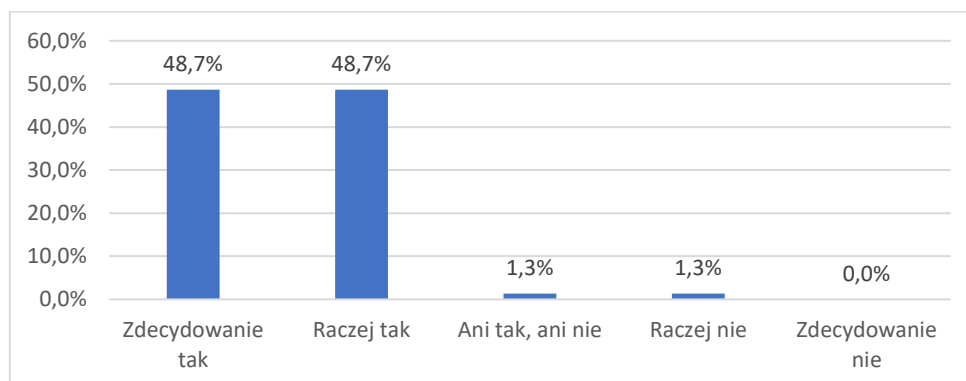
Podobnie jak to oceniły inne kategorie badanych, tak i nauczyciele stwierdzili, że poziom prowadzenia warsztatów był bardzo wysoki. Większość badanych nauczycieli stwierdziło, że były one prowadzone w interesujący sposób – 56,6% badanych stwierdziło, że były one zdecydowanie interesujące, a 42,1%, że raczej interesujące (por. Wykres 33).

Wykres 33. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważa Pan/Pani, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (nauczyciele) N = 76

Badani nauczyciele stwierdzili, że temat pozytywnych sposobów wykorzystania Internetu pojawił się w trakcie warsztatów (97,4% - łącznie odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak”) - Wykres 34.

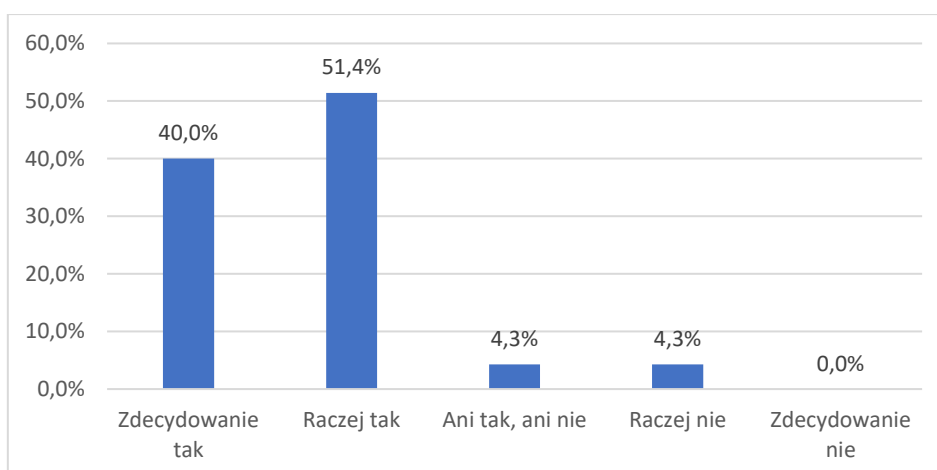
Wykres 34. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznał/poznała Pan/Pani pozytywne sposoby wykorzystania Internetu w swoim codziennym życiu?” (nauczyciele) N = 76

Nauczycieli pytani dodatkowo o pozytywne sposoby wykorzystywania Internetu najczęściej wskazywali takie, które odnoszą się do ich pracy zawodowej, czyli do spełniające cele edukacyjne. Drugim najczęściej wymienianym sposobem pozytywnego korzystania z Internetu była szybka i łatwa komunikacja oraz rozrywka (oglądanie filmów, muzyka).

Badani nauczyciele jako jedyni zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zamierają wykorzystywać uzyskaną wiedzę w trakcie warsztatów w swojej codziennej pracy. Na to zadane pytanie zdecydowana większość nauczycieli odpowiedziała twierdząco (91,4% - łącznie odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak”). Tylko 4,3% badanych stwierdziło, że nie są pewni czy wykorzystają wiedzę z warsztatów i tyle samo respondentów stwierdziło, że tego nie zrobi - Wykres 35.

Wykres 35. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy wykorzysta Pan/Pani wiedzę uzyskaną w trakcie szkolenia w swojej codziennej pracy w szkole?” (nauczyciele) N = 70

Badani nauczyciele zostali również poproszeni o podanie sposobów w jaki będą wykorzystywać wiedzę wyniesioną ze szkolenia w swojej codziennej pracy. Najczęściej wskazywany sposób to rozmowy z uczniami, w których będą ich uświadamiać w zakresie

zagrożeń w Internecie. Pojawiały się również odpowiedzi dotyczące korzystania z nowoczesnych metod edukacyjnych, które można zastosować przy wykorzystaniu Internetu oraz legalnych źródeł wiedzy i kultury.

1.7. Wywiady z uczestnikami warsztatów

Dodatkowo, oprócz badania ilościowego, zrealizowano 20 wywiadów telefonicznych z dziećmi, młodzieżą, rodzicami i nauczycielami uczestniczącymi w warsztatach w okresie czerwiec – grudzień 2017 r. Rozmówców dobrano w sposób oparty na dostępności badanych (badani sami deklarowali chęć w udziału w rozmowie).

Rozmowy potwierdzają wnioski płynące z omówionego powyżej badania ilościowego. Przede wszystkim wszyscy badani stwierdzili zgodnie, że warsztaty były bardzo interesujące i bardzo użyteczne. Szczególnie uczestnicy podkreślali dość innowacyjny sposób prowadzenia warsztatów. Na przykład dzieci zwracały uwagę, że warsztaty były bardziej angażujące, niż zajęcia w szkole, poprzez wykorzystanie innych metod nauczania (np. praca w grupie, analiza studiów przypadku, wykorzystanie multimediiów itp.). Dla nauczycieli i rodziców warsztaty były z kolei szansą na zwiększenie świadomości w zakresie bezpieczeństwa swoich podopiecznych. Zauważają oni, że ich podopieczni korzystają z nowych mediów niemalże przez cały czas i że świat wirtualny „skleił” się ze światem rzeczywistym młodych ludzi. Przy czym opiekunowie, ze względu na swoją niską wiedzę, nie są w stanie „nadgonić” nowości związanych z korzystaniem z Internetu. Warsztaty są dla nich szansą na uzupełnienie braku wiedzy w tym zakresie. Dodatkowo nauczyciele podkreślali wysoką elastyczność prowadzących zajęcia – trenerzy dostosowywali tematykę zajęć do potrzeb deklarowanych przez uczestników warsztatów.

Zdaniem rozmówców warsztaty pozwoliły im zwiększyć wiedzę nie tylko w zakresie cyberprzemocy, ale również w zakresie tematyki dotyczącej kreatywnego wykorzystania Internetu. Dla wielu badanych problematyka kreatywnego korzystania z Internetu była zaskoczeniem, ponieważ nie kojarzyła im się ona początkowo z tematyką cyberbezpieczeństwa. Oprócz kreatywnego wykorzystania Internetu, badani rodzice i nauczyciele chwali sobie przedstawienie w trakcie warsztatów nowych form zagrożenia, z którym mogą się stykać ich podopieczni.

2. Badanie drugie

1.1. Badanie ankietowe trenerów

Badani trenerzy mieli za zadanie ocenić następujące kwestie związane z prowadzonymi przez nich warsztatami:

1. Ocena poziomu wiedzy uczestników warsztatów na temat bezpiecznego korzystania z Internetu.
2. Poziom zaangażowania uczestników warsztatów w prowadzone zajęcia.
3. Poziom koncentrowania się w trakcie zajęć na zagadnieniach związanych z bezpiecznym korzystaniem z Internetu oraz na zagadnieniach odnoszących się do pozytywnych stron Internetu.

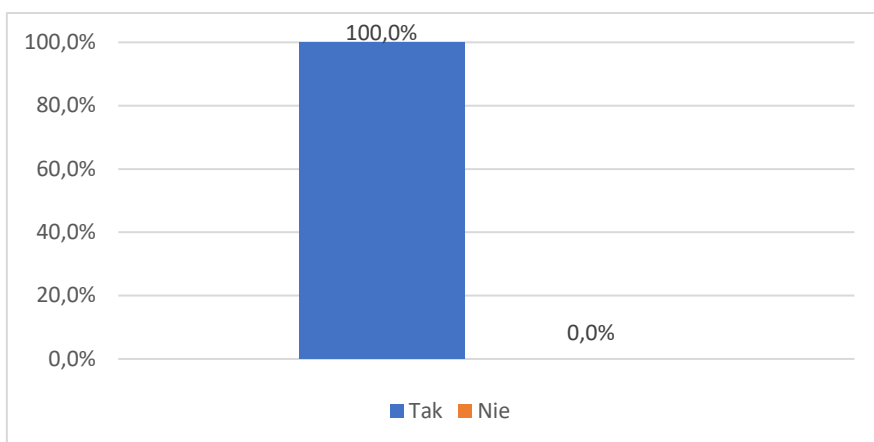
Dwa pierwsze pytania poprzedzone były pytaniem filtrującym, które sprawdzało, czy trenerzy prowadzili zajęcia w trzech podstawowych kategoriach uczestników warsztatów: wśród uczniów, rodziców i nauczycieli. Rozkłady odpowiedzi na pytania filtrujące zostały przedstawione na Wykres 36, Wykres 40 oraz Wykres 43.

Jeżeli rozważamy pierwsze pytanie, dotyczące poziomu wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z Internetu, to okaże się, że zdaniem badanych trenerów najwyższym poziomem wiedzy charakteryzują się uczniowie (Wykres 38), na drugim miejscu są zaś nauczyciele (Wykres 44). Najgorzej przez trenerów zostali więc ocenieni rodzice – 67,8% oceniło wiedzę rodziców na 1 lub 2 (na skali od 1 do 5).

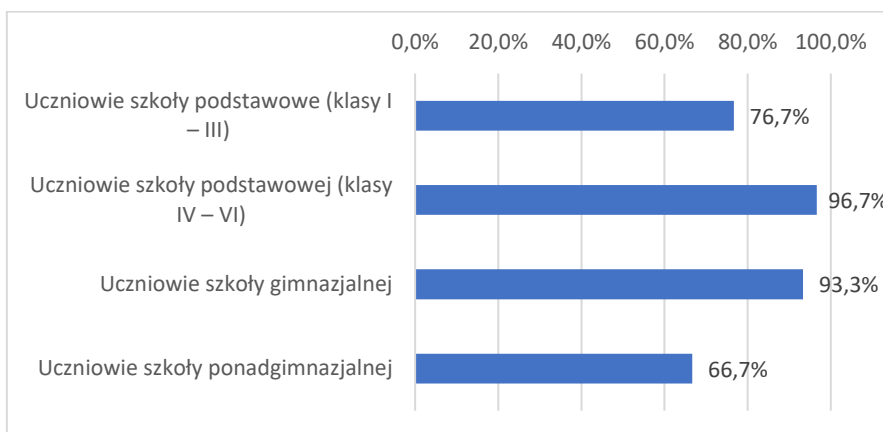
Jeżeli zaś chodzi o drugie pytanie dotyczące zaangażowania uczestników warsztatów, to ponownie najgorzej w tym zestawieniu relatywnie wypadają rodzice. Zdaniem 28,6% badanych trenerów zaangażowanie rodziców jest na poziomie 1 i 2 (na skali od 1 do 5). Na drugim miejscu w tym zestawieniu uplasowali się nauczyciele, a na ostatnim uczniowie. Warto jednak podkreślić, że wszystkie kategorie uczestników warsztatów zostały ocenione przez trenerów jako zaangażowane w prowadzone przez nich zajęcia (por. Wykres 39, Wykres 42 oraz Wykres 45).

Na ostatnie pytanie o treści „Czy w trakcie zajęć starała/starał się Pani/Pan poruszać kwestie dotyczące pozytywnych stron korzystania z Internetu, czy raczej koncentrowała/koncentrował się Pani/Pan na kwestia dotyczących zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu?” niemal $\frac{3}{4}$ trenerów odpowiedziało wybierając odpowiedź „Koncentrowałam/koncentrowałem się zarówno na pozytywnych stronach korzystania z Internetu, jak i na zagrożeniach”. Widoczna jest również niewielka przewaga tych trenerów, którzy częściej mówili w trakcie zajęć o pozytywnych aspektach wykorzystania Internetu, niż o zagadnieniach odnoszących się do zagrożeń (por. Wykres 46).

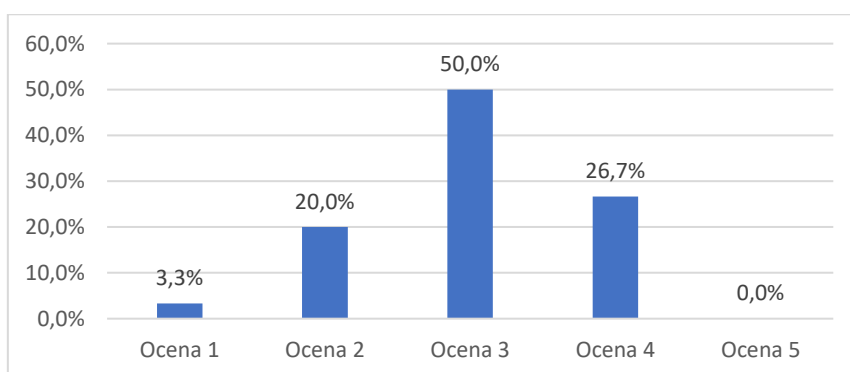
Wykres 36. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy prowadziła/prowadził Pani/Pan zajęcia skierowane do uczniów?” N = 29

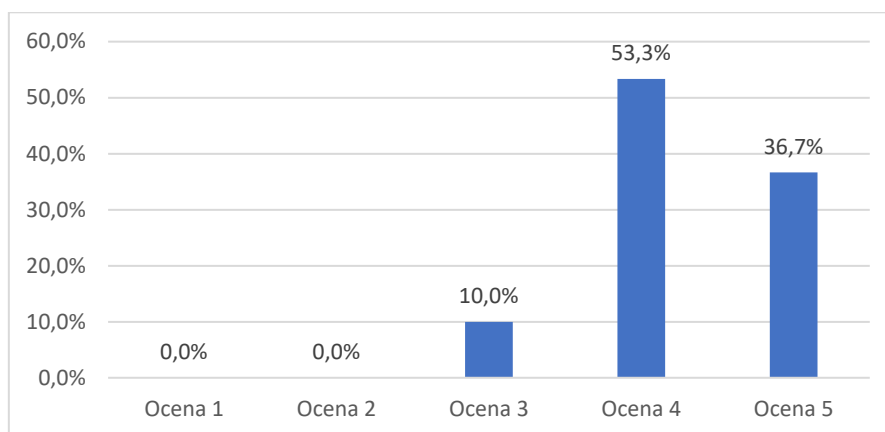
Wykres 37. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Dla jakich uczniów prowadziła/prowadził Pani/Pan zajęcia?” (odpowiedzi nie sumują się do 100%)

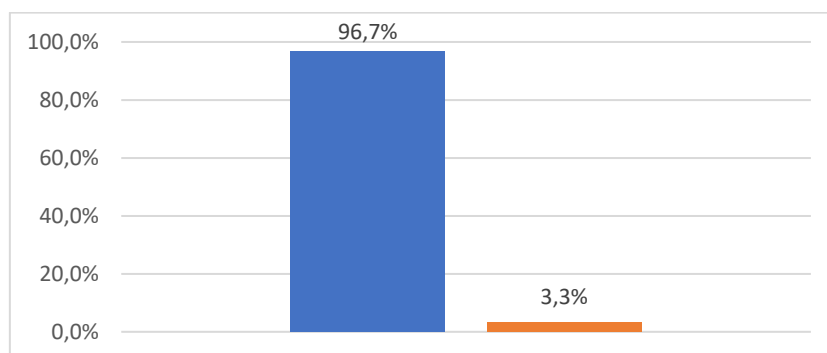
Wykres 38. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauca, jak ocenia Pani/Pan poziom wiedzy uczniów na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” N = 30

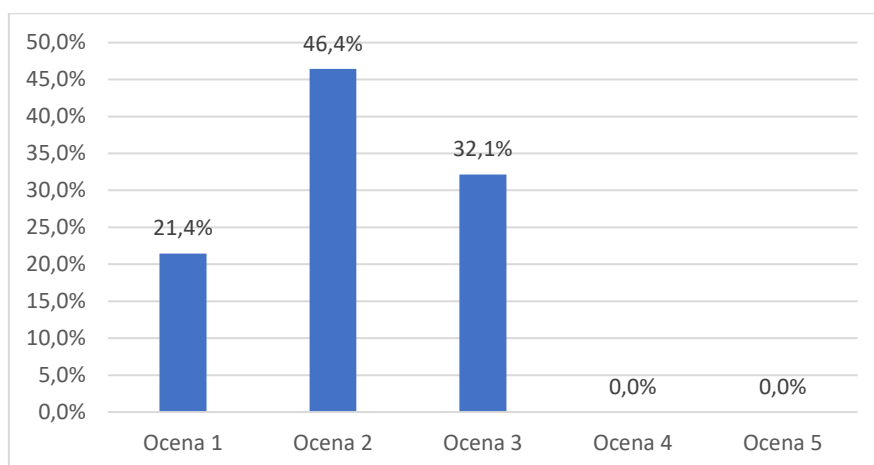
Wykres 39. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauca, jak ocenia Pani/Pan zaangażowanie uczniów w prowadzone przez Panią/Pana zajęcia?” N = 30

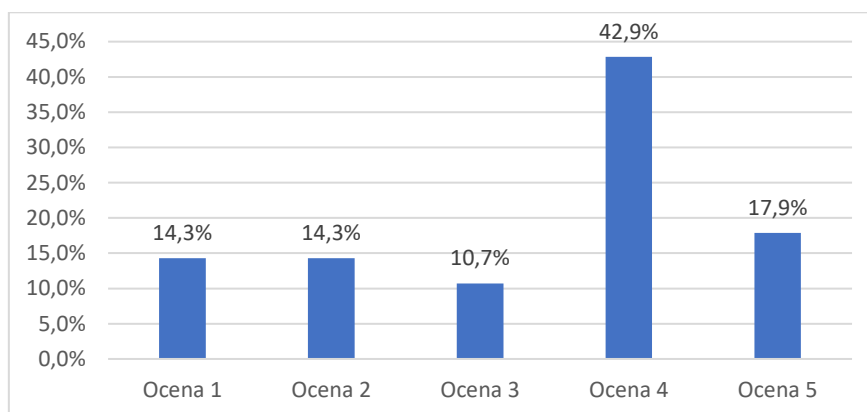
Wykres 40. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy prowadziła/prowadził Pani/Pan zajęcia skierowane do rodziców?” N = 30

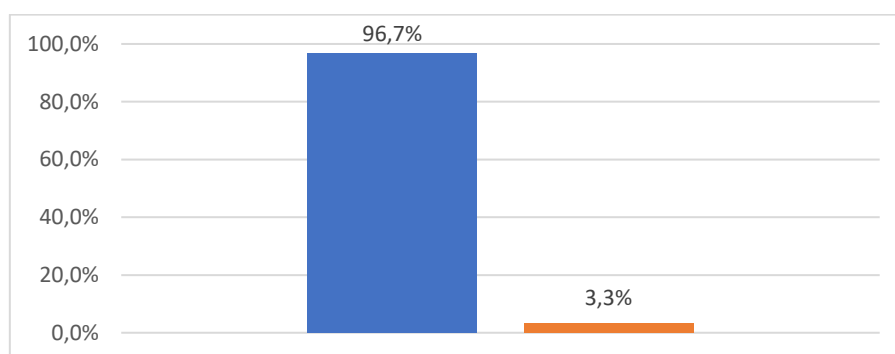
Wykres 41. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauca, jak ocenia Pani/Pan poziom wiedzy rodziców na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” N = 28

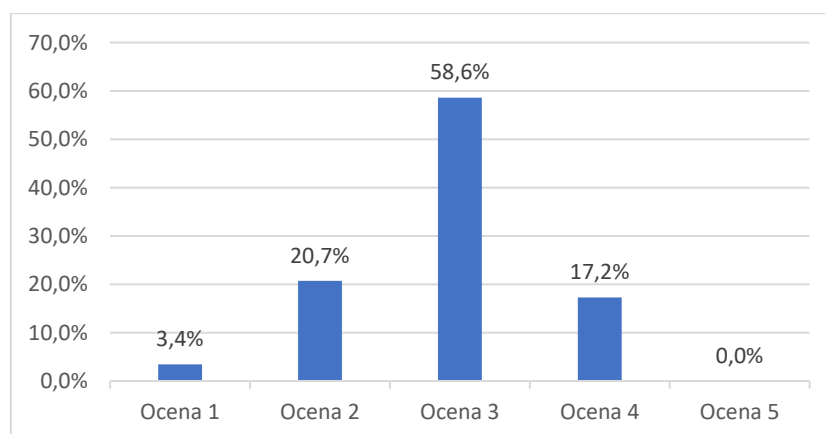
Wykres 42. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauca, jak ocenia Pani/Pan zaangażowanie rodziców w prowadzone przez Panią/Pana zajęcia?” N = 28

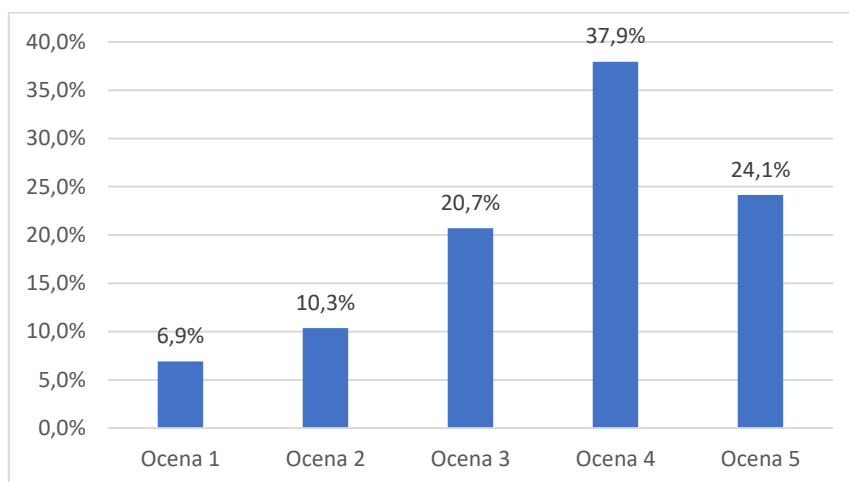
Wykres 43. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy prowadziła/prowadził Pani/Pan zajęcia skierowane do nauczycieli?” N = 30

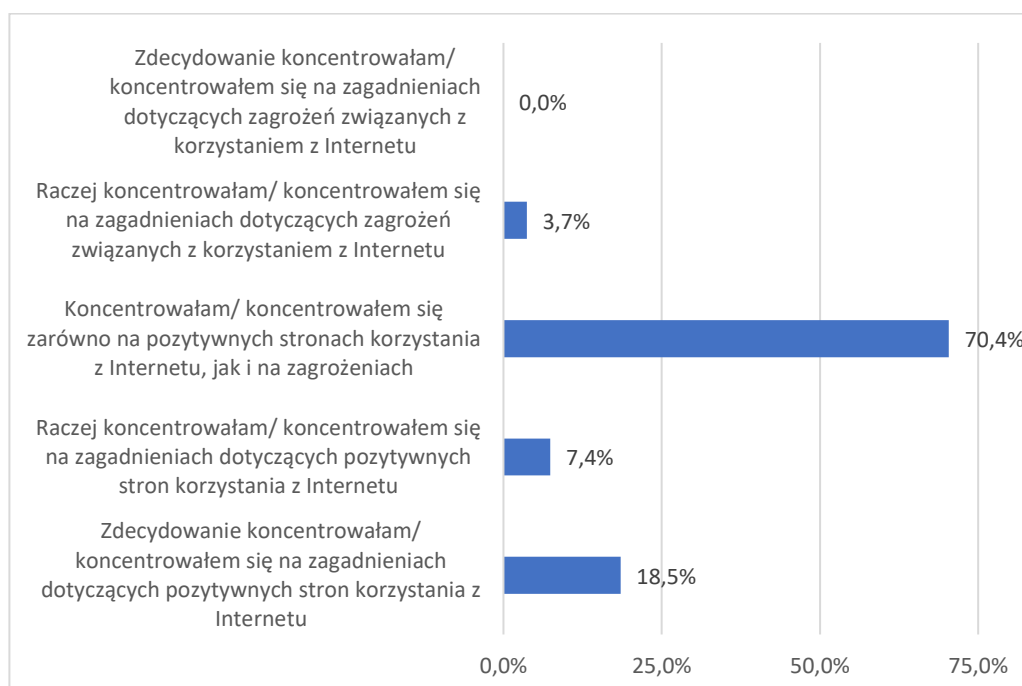
Wykres 44. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauca, jak ocenia Pani/Pan poziom wiedzy nauczycieli na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” N = 29

Wykres 45. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauca, jak ocenia Pani/Pan zaangażowanie nauczycieli uczestniczących w warsztatach w prowadzone przez Panią/Pana zajęcia?” N = 29

Wykres 46. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy w trakcie zajęć starała/starał się Pani/Pan poruszać kwestie dotyczące pozytywnych stron korzystania z Internetu, czy raczej koncentrowała/koncentrował się Pani/Pan na kwestia dotyczących zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu?” N = 27

3.1. Badanie fokusowe

Istotny element badania trenerów stanowi pogłębiony wywiad grupowy, który został przeprowadzony na liczbie 12 trenerów. W trakcie wywiadu poruszono następującą problematykę:

1. Adekwatność zajęć względem grup docelowych;

2. Słabe i mocne strony zajęć;
3. Trwałość projektu po jego zakończeniu.

Podstawowym celem przeprowadzonej rozmowy było uzyskanie opinii trenerów na temat przebiegu procesu szkoleniowego, z szczególnym uwzględnieniem jego pozytywnych, jak i negatywnych stron. Poniżej w punktach wypisano najważniejsze wnioski z wywiadu z trenerami.

1. Zdaniem trenerów projekt jest adekwatny do potrzeb grup docelowych. Trenerzy zgodnie twierdzą, że tematyka zajęć cieszy się sporym zainteresowaniem dużej liczby uczestników.
2. Trenerzy podkreślają, że na tym etapie trudno jest oceniać trwałość projektu, ponieważ jego efektem będą dostrzegalne w przyszłości. Jednocześnie zauważają, że efekt warsztatów jest przez nich na bieżąco doświadczany. Na przykład zdarza się, że po przeprowadzonych warsztatach rodzice lub nauczyciele starają się utrzymywać kontakt z trenerami, prosząc ich o dodatkowe materiały lub konkretne porady dotyczące rozwiązania różnych problemów odnoszących się do problematyki bezpieczeństwa w Internecie.
3. Trenerzy zauważyli, że szkoły w których prowadzą warsztaty stosują często klasyczne metody nauczania lub niestosują w ogóle nowoczesnych narzędzi dydaktycznych (nawet jeśli są one w szkole, to nie są przez nauczycieli wykorzystywane). Udział w warsztatach dla wielu osób jest często szansą na poznanie i doświadczenie nowych sposobów nauczania.
4. Badani zauważyli, że realizacja warsztatów zgodnie z przyjętymi scenariuszami jest zwykle trudna. Trenerzy byli zgodni, że istotnym elementem szkolenia jest wcześniejsza diagnoza problemów z jakimi boryka się młodzież, rodzice oraz nauczyciele jeżeli chodzi o korzystanie z Internetu. Po dobrze przeprowadzonej diagnozie trenerzy starali się w trakcie prowadzonych zajęć odnosić do realnych problemów, niekoniecznie trzymając się zapisów scenariusza.
5. Badani trenerzy zgodnie stwierdzili, że scenariusze zajęć powinny być na tyle elastyczne, aby pozostawić możliwość im dostosowania się do potrzeb grup docelowych. Ponadto kwestie związane z nauczaniem twórczego wykorzystania Internetu i bezpieczeństwa w Internecie wymuszają ciągłe aktualizowanie zajęć pod kątem merytoryczny – trudno w takiej sytuacji „sztywno” podążać za scenariuszem w procesie nauczania.
6. Elastyczne manewrowanie i modyfikowanie scenariuszy prowadzi również do wniosku, że niełatwo jest ewaluować konkretne scenariusze i tematyki zajęć. Badani sami przyznali, że nigdy nie udało im się przynajmniej dwukrotnie poprowadzić zajęć w taki sam sposób - trudno jest więc badając skuteczność zajęć oceniać je jednym zestandaryzowanym narzędziem badawczym.
7. Badani zauważyli istotne różnice pomiędzy zajęciami w szkołach wiejskich a warsztatami w szkołach miejskich. Zdania trenerów są tu jednak spolaryzowane. Z

jednej strony trenerzy podkreślali, że wiedza uczestników warsztatów odbywających się na wsiach jest zdecydowanie niższa, niż uczestników z miast. Z drugiej strony część trenerów podkreślała wyższy komfort zajęć na wsiach, wynikający między innymi z tego, że uczniowie wiejscy są nieco bardziej zaangażowani w prace w trakcie warsztatów, niż uczniowie z miast. Również podejście władz szkół wiejskich jest oceniane przez trenerów bardziej pozytywnie. Trenerzy zauważyli, że szkoły wiejskie mają mniejszą szansę na uczestnictwo w jakichkolwiek warsztatach organizowanych z zewnątrz, niż szkoły miejskie, dla których jest więcej tego typu ofert.

8. Trenerzy zauważyli, że młodzież jest generalnie bardzo mocno przekonana o wysokim poziomie swojej wiedzy na temat bezpieczeństwa w Internecie. Niekiedy ich przekonanie powoduje trudności w prowadzeniu zajęć – młodzież czasami podchodzi do warsztatów z brakiem zainteresowania lub traktuje prowadzącego jako osobę niekompetentną. Są zaskoczeni, gdy w trakcie zajęć dostrzegają, że bezpieczeństwo w internecie to między innymi twórcze wykorzystanie jego możliwości.
9. Z różnych doświadczeń trenerów wynika, że sytuacje trudne w realizacji warsztatów zdarzają się sporadycznie. Najczęściej jest to niechęć ze strony starszych uczniów do uczestnictwa w szkoleniu, niekiedy przyjmujące formy otwartej dezaprobaty, z rzadka z użyciem słów powszechnie uważanych za naganne. Niechęć ta również przyjmuje formę wspomnianego już wcześniej podważania kompetencji trenera. Z wypowiedzi badanych wynika jednak, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, a trenerzy wykorzystują skutecznie różne metody, aby jednak zainteresować trudną młodzież tematem. Na przykład metodę „odwróconych ról” – jeśli jakiś uczeń twierdzi, że charakteryzuje się wiedzą w danym zakresie trener pozwala mu o tym opowiedzieć traktując go jako eksperta w danej dziedzinie.

3. Badanie trzecie

W trzecim opisywanym tutaj badaniu, jak już wskazano w rozdziale dotyczącym metodologii badania, posłużona się ankietą audytoryjną, którą wypełniali uczestnicy szkolenia zaraz po zakończeniu warsztatów. W Tabeli Tabela 3 przedstawiono szczegółowy rozkład liczebności kategorii badanych, biorących udział w warsztatach i wypełniających ankietę.

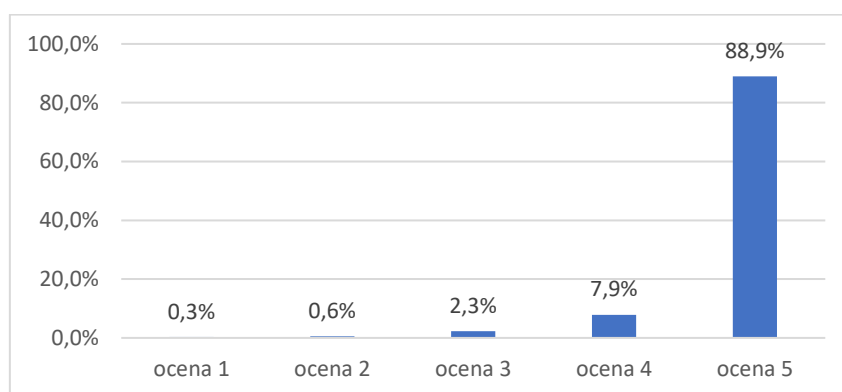
Tabela 3. Liczebność poszczególnych kategorii badanych w badaniu ankietowym realizowanym bezpośrednio po warsztatach.

Kategoria badanych	Liczebność
Uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjów	7889
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	769
Rodzice	667
Nauczyciele	3268

1. Odpowiedzi uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjów na ankietę poszkoleniową

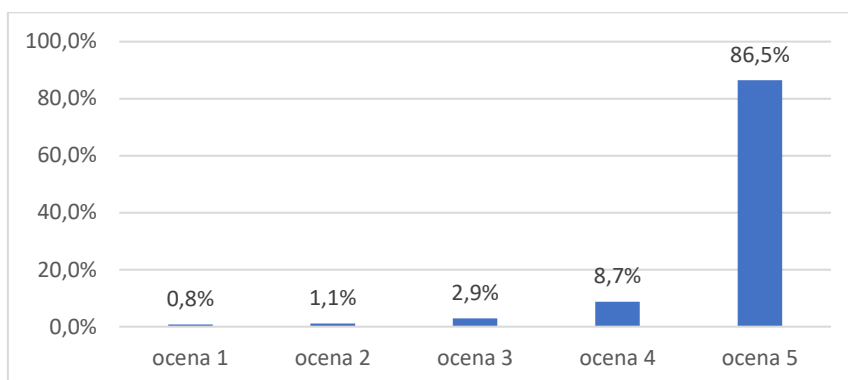
Zdecydowana większość uczniów, bo aż 96,8% oceniła swoje zainteresowanie szkoleniem na poziomie 4 i 5. Tylko 2,3% uczniów oceniły swój poziom zainteresowania na 3, zaś niskie odpowiedzi 1 i 2 zostały wybrane przez jedynie 0,9% badanych uczniów. Rozkład odpowiedzi na pytanie o zainteresowaniem szkoleniem przedstawia Wykres 47.

Wykres 47. Ocena poziomu zainteresowania szkoleniem przez uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjów. 1 – niskie zainteresowanie, 5 – wysokie zainteresowanie. N = 7397

Podobnie jak w pytaniu poprzednim, tak i tutaj zdecydowana większość uczniów stwierdziła, że dzięki udziałowi w szkoleniu ich wiedza się zwiększyła (95,2% - oceny 4 i 5). Tylko 3% uczniów określiło stopień zwiększenia swojej wiedzy na poziomie oceny 3, a 1,1% uczniów na poziomie oceny 2 – por. Wykres 48.

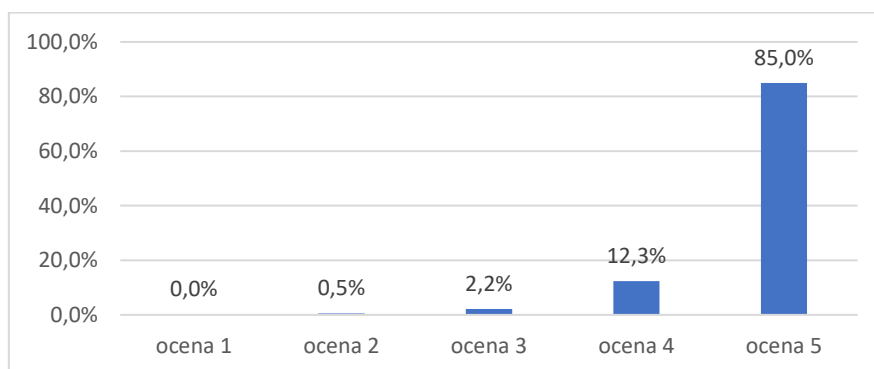
Wykres 48. Ocena zwiększenia wiedzy dzięki udziałowi w szkoleniu nadana przez uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. 1 – brak zwiększenia wiedzy, 5 – wysokie zwiększenie wiedzy. N = 7242

2. Odpowiedzi uczniów szkół ponadgimnazjalnych

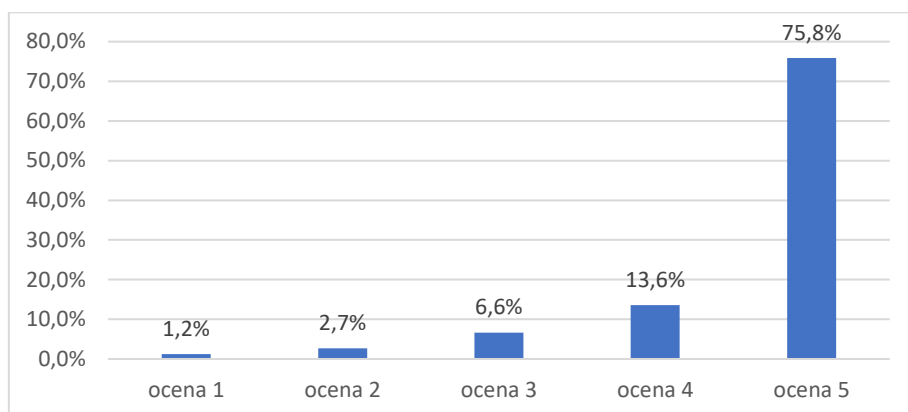
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych w swoich ocenach są podobni do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych, bo aż 97,3% oceniła swoje zainteresowanie szkoleniem na poziomie 4 i 5. Tylko 2,2% uczniów oceniły swój poziom zainteresowania na 3, zaś ocena 2 zostały wybrane przez jedynie 0,5% badanych uczniów (ani jeden uczeń nie oceniła swojego zainteresowania na poziomie 1). Rozkład odpowiedzi na pytanie o zainteresowaniu szkoleniem przedstawia Wykres 49.

Wykres 49. Ocena poziomu zainteresowania szkoleniem przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych. 1 – niskie zainteresowanie, 5 – wysokie zainteresowanie. N = 738

W pytaniu o to, czy dzięki udziałowi w szkoleniu zwiększyła się wiedza uczniów, zdecydowana większość respondentów wybrała najwyższe oceny na skali (89,4% - oceny 4 i 5). Tylko 6,6% uczniów określiło stopień zwiększenia swojej wiedzy na poziomie oceny 3, a 3,9% uczniów na poziomie oceny 1 i 2 – por. Wykres 50.

Wykres 50. Ocena zwiększenia wiedzy dzięki udziałowi w szkoleniu nadana przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych. 1 – brak zwiększenia wiedzy, 5 – wysokie zwiększenie wiedzy. N = 737

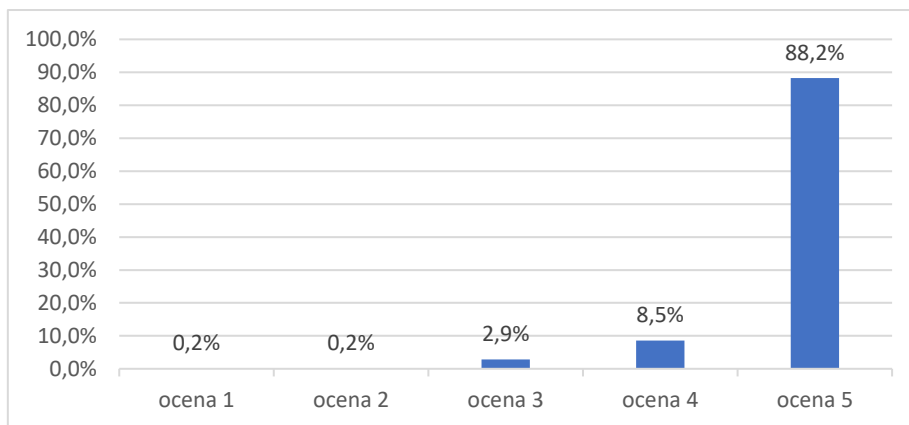
Dzieci ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych poproszone zostały również w pytaniu otwartym o wskazanie tematów, których oczekują na tego typu warsztatach. Odpowiedzi dzieci i młodzieży są najbardziej zróżnicowanymi ze wszystkich analizowanych tutaj grup respondentów. Najczęściej respondenci wskazywali, że oczekują takich tematów jak:

- Programowanie gier i aplikacji;
- Korzystanie z gier i aplikacji w procesie uczenia się;
- Social media (zarządzanie swoim wizerunkiem);
- Wykorzystanie wolnych zasobów (np. wolne lektury) oraz problematyka licencji/prawa autorskiego;
- Cyberprzemoc i przeciwdziałanie zagrożeniom.

3. Odpowiedzi rodziców na ankietę poszkoleniową

Rodzice, podobnie jak i inne badane kategorie respondentów, byli bardzo zadowoleni ze szkolenia (96,7% - suma ocen 4 i 5). Tylko 3% badanych rodziców wybrało ocenę 3, a 0,4% respondentów ocenę 1 i 2 – por. Wykres 51.

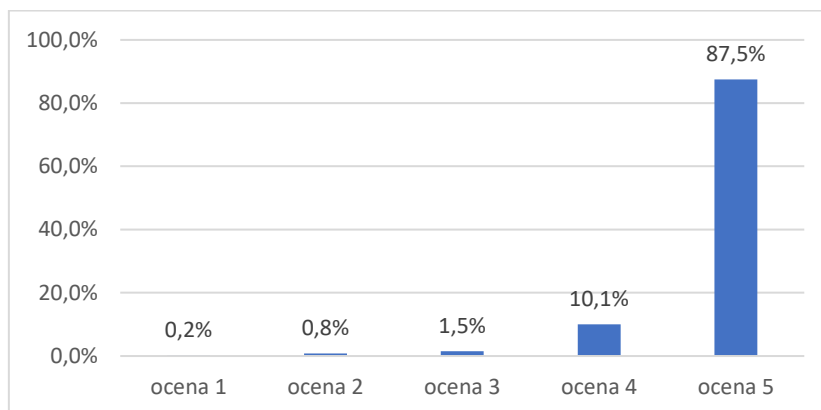
Wykres 51. Ogólna ocena zadowolenia rodziców z warsztatów. 1 – ocena niska, 5 – ocena wysoka (odpowiedzi rodziców). N = 2995

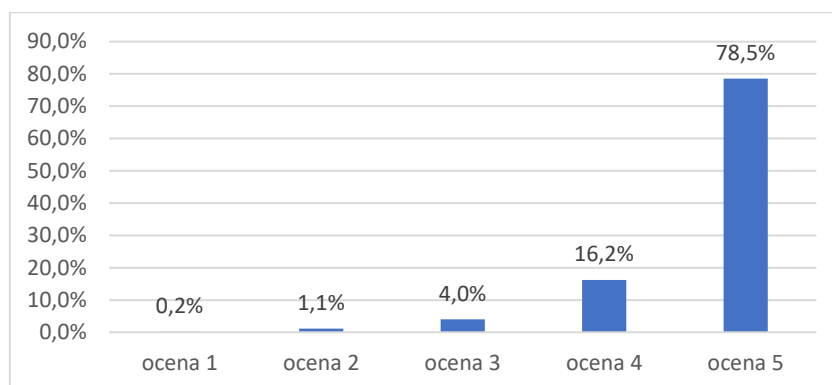
Rodzice nie tylko byli zadowoleni z warsztatów, ale również:

- Zdecydowana większość badanych rodziców oceniła bardzo wysoko przydatność warsztatów (97,6% - suma ocen 4 i 5) – Wykres 52.
- Zdecydowana większość badanych rodziców stwierdziła, że zwiększyła się ich wiedza w zakresie bezpieczeństwa w Internecie (94,7% - suma ocen 4 i 5) - Wykres 53.
- Zdecydowana większość badanych rodziców oceniła bardzo wysoko przydatność wiedzy wyniesionej z warsztatów w codziennym życiu (95,9% - suma ocen 4 i 5) - Wykres 54.
- Zdecydowana większość badanych rodziców wyraziła zainteresowanie podobnymi szkoleniami (90,8% - suma ocena 4 i 5) - Wykres 55.

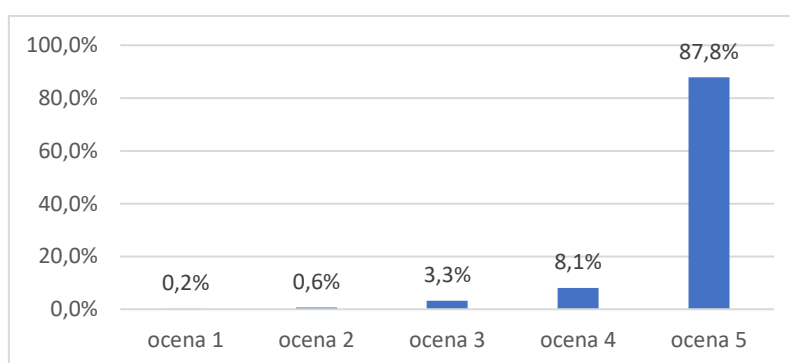
Wykres 52. Ogólna ocena przydatności warsztatów przez rodziców. 1 – nieprzydatne, 5 – przydatne. N = 2999

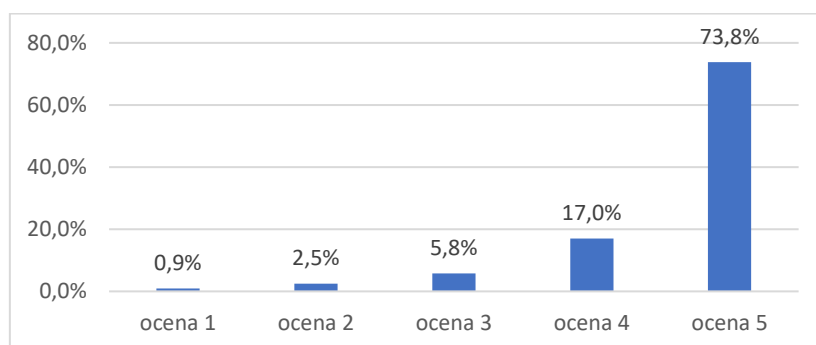
Wykres 53. Ogólna ocena zwiększenia wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie w wyniku udziału w szkoleniu przez rodziców. 1 – niski poziom zwiększenia wiedzy, 5 – wysoki poziom zwiększenia wiedzy. N = 2970

Wykres 54. Ocena ogólnej przydatności w codziennym życiu poruszanej tematyki na szkoleniu nadana przez rodziców. 1 – nieprzydatna, 5 – przydatna. N = 2932

Wykres 55. Zainteresowanie rodziców innymi szkoleniami podobnego lub tego samego typu. 1 – brak zainteresowania, 5 – bardzo duże zainteresowanie. N = 2528

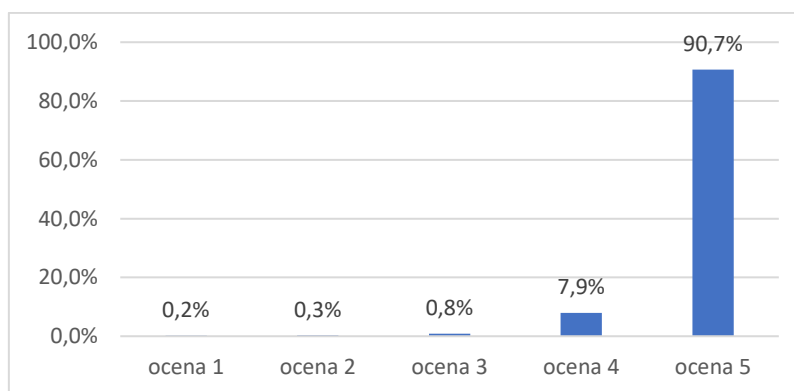
Rodziców poproszono również o wskazanie tematów, których oczekują na tego typu warsztatach. Oprócz ogólnej tematyki dotyczącej rodzice wskazali takie tematy jak:

- Umiejętność komunikacji z dziećmi w zakresie bezpieczeństwa w sieci;
- Gry komputerowe i wideo (w tym uzależnienia);
- Zabezpieczenie telefonu komórkowego dziecka.

4. Odpowiedzi nauczycieli na ankietę poszkoleniową

Nauczyciele byli bardzo zadowoleni ze szkolenia (98,6% - suma ocen 4 i 5). Tylko 0,8% badanych nauczycieli wybrało ocenę 3, a 0,5% respondentów ocenę 1 i 2 – por. Wykres 56.

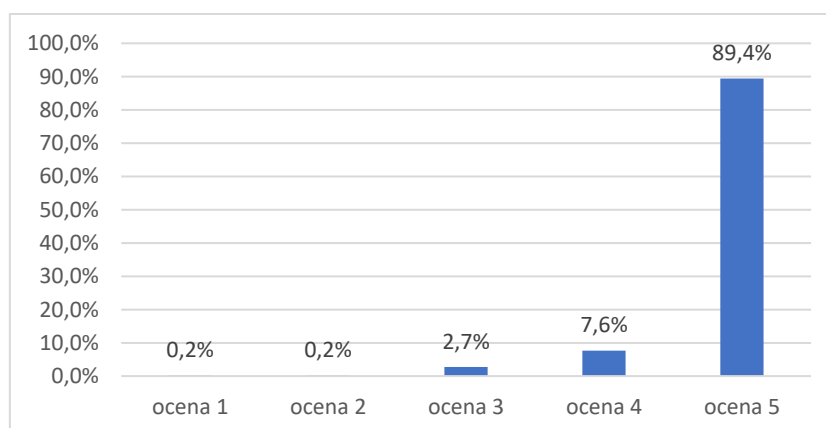
Wykres 56. Ogólna ocena zadowolenia nauczycieli z warsztatów. 1 – ocena niska, 5 – ocena wysoka. N = 593

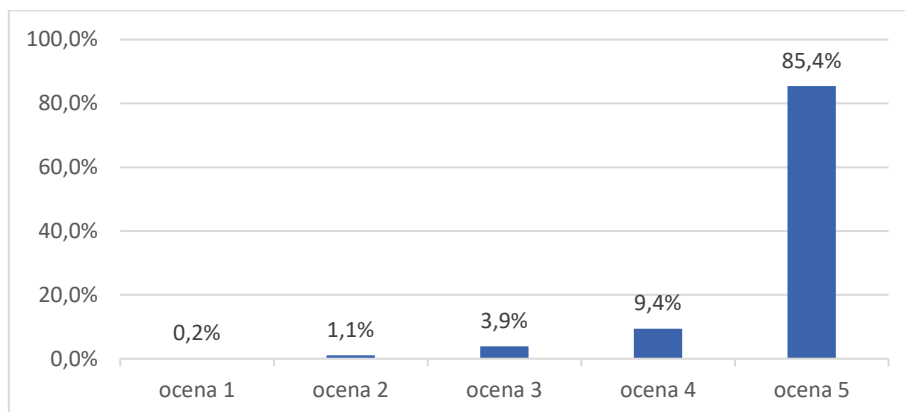
Nauczyciele, podobnie jak rodzice, ocenili również wysoko inne aspekty szkoleń:

- Zdecydowana większość badanych nauczycieli oceniła bardzo wysoko przydatność warsztatów (97% - suma ocen 4 i 5) –Wykres 57.
- Zdecydowana większość badanych nauczycieli stwierdziła, że zwiększyła się ich wiedza w zakresie bezpieczeństwa w Internecie (94,8% - suma ocen 4 i 5) - Wykres 58.
- Zdecydowana większość badanych nauczycieli oceniła bardzo wysoko przydatność wiedzy wyniesionej z warsztatów w codziennym życiu (95,1% - suma ocen 4 i 5) - Wykres 59.
- Zdecydowana większość badanych nauczycieli stwierdziła, że tematyka poruszana w trakcie warsztatów będzie przydatna w pracy z uczniami (96,7% - suma ocen 4 i 5) - Wykres 60.
- Zdecydowana większość badanych nauczycieli wyraziła zainteresowanie podobnymi szkoleniami (92,8% - suma ocena 4 i 5) - Wykres 61.

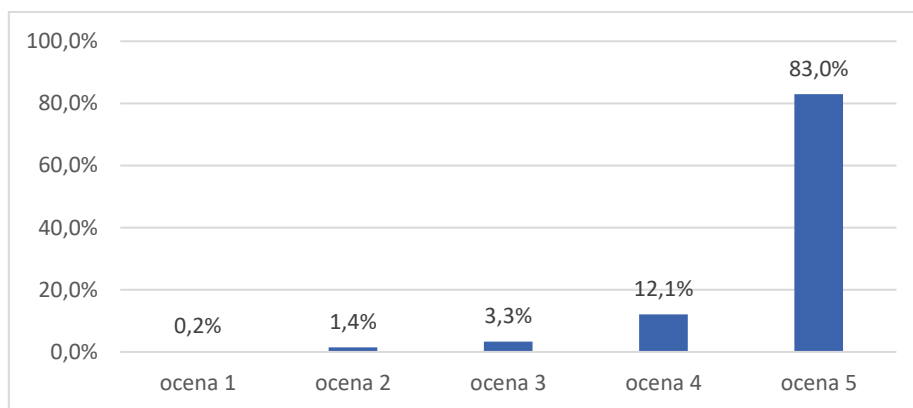
Wykres 57. Ogólna przydatności warsztatów przez nauczycieli. 1 – nieprzydatne, 5 – przydatne (odpowiedzi nauczycieli). N = 630

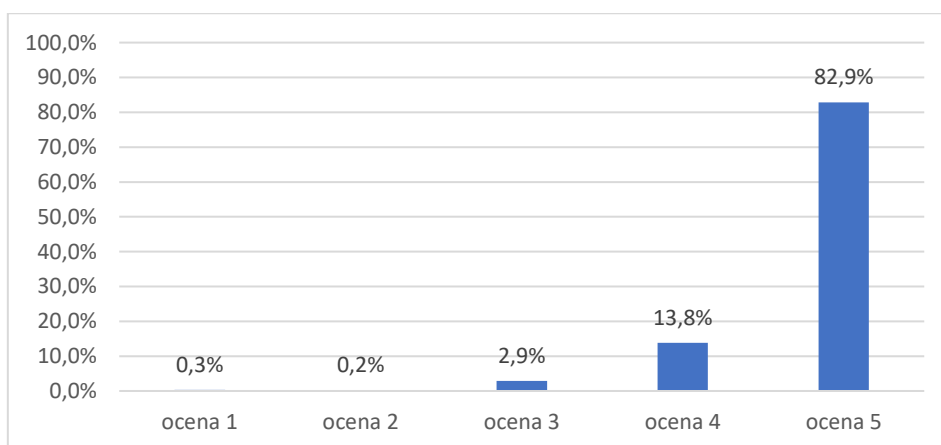
Wykres 58. Ogólna ocena zwiększenia wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie w wyniku udziału w szkoleniu przez nauczycieli. 1 – niski poziom zwiększenia wiedzy, 5 – wysoki poziom zwiększenia wiedzy. N = 637

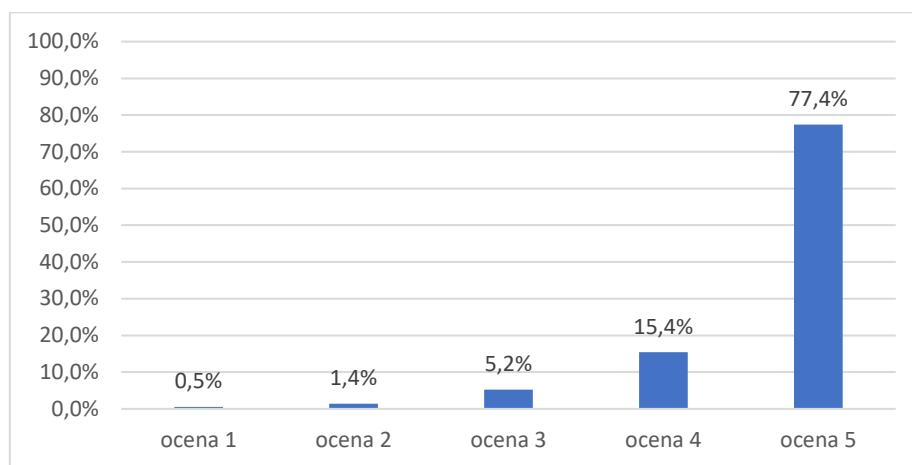
Wykres 59. Ocena ogólnej przydatności poruszanej tematyki na szkoleniu nadana przez nauczycieli. 1 – nieprzydatna, 5 – przydatna. N = 629

Wykres 60. Ocena przydatności poruszanej tematyki w pracy z uczniami. 1 – nieprzydatna, 5 – przydatna. N = 660

Wykres 61. Zainteresowanie nauczycieli innymi szkoleniami podobnego lub tego samego typu. 1 – brak zainteresowania, 5 – bardzo duże zainteresowanie. N = 558

Nauczyciele zostali również poproszeni w pytaniu otwartym o wskazanie tematów, których oczekują na tego typu warsztatach. Oprócz ogólnej tematyki dotyczącej bezpieczeństwa i pogłębienia tematyki cyberprzemocy w Internecie nauczyciele wskazywali również takie tematy jak:

- Gry komputerowe i wideo;
- Ochrona wizerunku;
- Wykorzystanie TIK w pracy nauczyciela;
- Edukacja medialna.

Spis wykresów

Wykres 1. Płeć respondentów z podziałem na kategorie badanych.....	7
Wykres 2. Rozkład respondentów z poszczególnych województw. N = 535	8
Wykres 3. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Powiedz mi proszę, czy dzięki szkoleniu wiesz teraz więcej na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 86... 9	9
Wykres 4. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy rozumiesz takie pojęcie jak <<zachowanie prywatności w Internecie>>?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 85	9
Wykres 5. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy Twoim zdaniem dzięki szkoleniu czujesz się teraz w Internecie bezpieczniejszy?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 85	10
Wykres 6. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważasz, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 86.....	10
Wykres 7. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznałeś/poznałaś pozytywne sposoby wykorzystania Internetu?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 1 -3) N = 87.....	11
Wykres 8. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Powiedz mi proszę, czy dzięki szkoleniu wiesz teraz więcej na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 334	12
Wykres 9. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy rozumiesz takie pojęcie jak <<zachowanie prywatności w Internecie>>?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 334	12
Wykres 10. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Jeśli tak, to czy dzięki szkoleniu wiesz teraz więcej na temat tego jak zachować prywatność w Internecie?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 317	13
Wykres 11. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy Twoim zdaniem dzięki szkoleniu czujesz się teraz w Internecie bezpieczniejszy?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 292	13
Wykres 12. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważasz, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 333.....	14
Wykres 13. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważasz, że tego typu szkolenia są potrzebne Twoim rówieśnikom?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 334	14
Wykres 14. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznałeś/poznałaś pozytywne sposoby wykorzystania Internetu?” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne) N = 333	15
Wykres 15. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Napisz krótko w jaki sposób można pozytywnie wykorzystywać Internet w swoim życiu.” (dzieci ze szkół podstawowych z klas 4 -7 oraz klasy gimnazjalne)	15
Wykres 16. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Posługując się skalą 5-cio stopniową (podobną do tej, którą stosują nauczyciele w szkole) oceń na ile udział w szkoleniu przyczynił się do zwiększenia Twojej wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 25	16
Wykres 17. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy rozumiesz pojęcie „zachowanie prywatności w Internecie?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 19.....	16
Wykres 18. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Jeśli tak, to posługując się ponownie tą samą skalą co wcześniej, oceń na ile udział w szkoleniu przyczynił do zwiększenia Twojej wiedzy w zakresie zachowania prywatności w Internecie?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 24	17
Wykres 19. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Posługując się ponownie tą samą skalą, oceń proszę na ile dzięki udziałowi w szkoleniu czujesz się bezpieczniejszy/bezpieczniejsza korzystając z Internetu?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 24	17

Wykres 20. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Ostatni raz posługując się tą samą skalą od 1 do 5, powiedz proszę jak bardzo uważasz, że tego typu szkolenia są potrzebne innym Twoim rówieśnikom?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 25	18
Wykres 21. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważasz, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 25.....	18
Wykres 22. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznałeś/poznałaś pozytywne sposoby wykorzystania Internetu w Twoim codziennym życiu?” (dzieci ze szkół ponadgimnazjalnych) N = 25	18
Wykres 23. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Postługując się skalą 5-cio stopniową proszę ocenić na ile udział w szkoleniu przyczynił się do zwiększenia Pana/Pani wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie?” (rodzice) N = 30.....	19
Wykres 24. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Postługując się ponownie tą samą skalą co wcześniej, proszę ocenić na ile udział w szkoleniu przyczynił do zwiększenia Pana/Pani wiedzy w zakresie zachowania prywatności w Internecie?” (rodzice) N = 30	19
Wykres 25. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Postługując się ponownie tą samą skalą, proszę ocenić na ile dzięki udziałowi w szkoleniu czuje się Pan/Pani bezpieczniejszy/bezpieczniejsza o swoje dzieci?” (rodzice) N = 30	20
Wykres 26. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Ostatni raz posługując się tą samą skalą od 1 do 5, proszę powiedzieć jak bardzo uważa Pan/Pani, że tego typu szkolenia są potrzebne innym rodzicom?” (rodzice) N = 30	20
Wykres 27. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważa Pan/Pani, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (rodzice) N = 30.....	21
Wykres 28. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznał/poznała Pan/Pani pozytywne sposoby wykorzystania Internetu w Twoim codziennym życiu?” (rodzice) N = 30	21
Wykres 29. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy zamierza Pani/Pan wykorzystać wiedzę zdobytą w trakcie szkolenia w codziennej opiece nad swoim dzieckiem/ podopiecznym?” (rodzice) N = 30.....	22
Wykres 30. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Postługując się skalą 5-cio stopniową proszę ocenić na ile udział w szkoleniu przyczynił się do zwiększenia Pana/Pani wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie?” (nauczyciele) N = 76.....	22
Wykres 31. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Postługując się ponownie tą samą skalą co wcześniej, proszę ocenić na ile udział w szkoleniu przyczynił do zwiększenia Pana/Pani wiedzy w zakresie zachowania prywatności w Internecie?” (nauczyciele) N = 76	23
Wykres 32. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Ostatni raz posługując się tą samą skalą od 1 do 5, proszę powiedzieć jak bardzo uważa Pan/Pani, że tego typu szkolenia są potrzebne innym nauczycielom?” (nauczyciele) N = 76.....	23
Wykres 33. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy uważa Pan/Pani, że zajęcia były prowadzone w interesujący sposób?” (nauczyciele) N = 76	23
Wykres 34. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy dzięki szkoleniu poznał/poznała Pan/Pani pozytywne sposoby wykorzystania Internetu w swoim codziennym życiu?” (nauczyciele) N = 76.....	24
Wykres 35. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy wykorzysta Pan/Pani wiedzę uzyskaną w trakcie szkolenia w swojej codziennej pracy w szkole?” (nauczyciele) N = 70	24
Wykres 36. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy prowadziła/prowadził Pani/Pan zajęcia skierowane do uczniów?” N = 29.....	27
Wykres 37. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Dla jakich uczniów prowadził Pani/Pan zajęcia?” (odpowiedzi nie sumują się do 100%).....	27
Wykres 38. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauca, jak ocenia Pani/Pan poziom wiedzy uczniów na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” N = 30	27

Wykres 39. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauci, jak ocenia Pani/Pan zaangażowanie uczniów w prowadzone przez Panią/Pana zajęcia?” N = 30	28
Wykres 40. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy prowadziła/prowadził Pani/Pan zajęcia skierowane do rodziców?” N = 30	28
Wykres 41. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauci, jak ocenia Pani/Pan poziom wiedzy rodziców na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” N = 28	28
Wykres 42. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauci, jak ocenia Pani/Pan zaangażowanie rodziców w prowadzone przez Panią/Pana zajęcia?” N = 28	29
Wykres 43. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy prowadziła/prowadził Pani/Pan zajęcia skierowane do nauczycieli?” N = 30	29
Wykres 44. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauci, jak ocenia Pani/Pan poziom wiedzy nauczycieli na temat bezpiecznego korzystania z Internetu?” N = 29	29
Wykres 45. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Biorąc pod uwagę wszystkie Pani/Pana zajęcia prowadzone w ramach projektu Cybernauci, jak ocenia Pani/Pan zaangażowanie nauczycieli uczestniczących w warsztatach w prowadzone przez Panią/Pana zajęcia?” N = 29.....	30
Wykres 46. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy w trakcie zajęć starała/starał się Pani/Pan poruszać kwestie dotyczące pozytywnych stron korzystania z Internetu, czy raczej koncentrowała/koncentrował się Pani/Pan na kwestia dotyczących zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu?” N = 27	30
Wykres 47. Ocena poziomu zainteresowania szkoleniem przez uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjów. 1 – niskie zainteresowanie, 5 – wysokie zainteresowanie. N = 7397	33
Wykres 48. Ocena zwiększenia wiedzy dzięki udziałowi w szkoleniu nadana przez uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. 1 – brak zwiększenia wiedzy, 5 – wysokie zwiększenie wiedzy. N = 7242	34
Wykres 49. Ocena poziomu zainteresowania szkoleniem przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych. 1 – niskie zainteresowanie, 5 – wysokie zainteresowanie. N = 738.....	34
Wykres 50. Ocena zwiększenia wiedzy dzięki udziałowi w szkoleniu nadana przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych. 1 – brak zwiększenia wiedzy, 5 – wysokie zwiększenie wiedzy. N = 737	35
Wykres 51. Ogólna ocena zadowolenia rodziców z warsztatów. 1 – ocena niska, 5 – ocena wysoka (odpowiedzi rodziców). N = 2995.....	35
Wykres 52. Ogólna ocena przydatności warsztatów przez rodziców. 1 – nieprzydatne, 5 – przydatne. N = 2999	36
Wykres 53. Ogólna ocena zwiększenia wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie w wyniku udziału w szkoleniu przez rodziców. 1 – niski poziom zwiększenia wiedzy, 5 – wysoki poziom zwiększenia wiedzy. N = 2970	37
Wykres 54. Ocena ogólnej przydatności w codziennym życiu poruszanej tematyki na szkoleniu nadana przez rodziców. 1 – nieprzydatna, 5 – przydatna. N = 2932.....	37
Wykres 55. Zainteresowanie rodziców innymi szkoleniami podobnego lub tego samego typu. 1 – brak zainteresowania, 5 – bardzo duże zainteresowanie. N = 2528	37
Wykres 56. Ogólna ocena zadowolenia nauczycieli z warsztatów. 1 – ocena niska, 5 – ocena wysoka. N = 593	38
Wykres 57. Ogólna ocena przydatności warsztatów przez nauczycieli. 1 – nieprzydatne, 5 – przydatne (odpowiedzi nauczycieli). N = 630.....	38

Wykres 58. Ogólna ocena zwiększenia wiedzy w zakresie bezpieczeństwa w Internecie w wyniku udziału w szkoleniu przez nauczycieli. 1 – niski poziom zwiększenia wiedzy, 5 – wysoki poziom zwiększenia wiedzy. N = 637	39
Wykres 59. Ocena ogólnej przydatności poruszanej tematyki na szkoleniu nadana przez nauczycieli. 1 – nieprzydatna, 5 – przydatna. N = 629.....	39
Wykres 60. Ocena przydatności poruszanej tematyki w pracy z uczniami. 1 – nieprzydatna, 5 – przydatna. N = 660	39
Wykres 61. Zainteresowanie nauczycieli innymi szkoleniami podobnego lub tego samego typu. 1 – brak zainteresowania, 5 – bardzo duże zainteresowanie. N = 558.....	40

Spis tabel

Tabela 1. Kategorie badanych respondentów.....	7
Tabela 2. Województwo zamieszkania z podziałem na kategorie badanych (Liczebności)	8
Tabela 3. Liczebność poszczególnych kategorii badanych w badaniu ankietowym realizowanym bezpośrednio po warsztatach.	33